Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 140 (20. 407) • 1989 йил 14 июнь, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

Қизилтепа районидаги СССР 50 йиллиги номли бройлер фабрикаси цехларидан бирининг 39 нафар ходими ўз ишлаб чиқариш участкаларини ижарага олишга қарор қилишди. Олинган натижалар бошқа бригадаларни ҳам ижара усулига ўтишга ундади. Энди ўзингиз бир ўйлаб кўринг: илғор иш усули ташаббускорлари бройлер товуқлари парваришланадиган 70 кун ичида уларни сақлаб қолиш кўрсаткичини 86 фоиздан 95 фоизга етказдилар. Улар ҳар бир жўжани авайлаб асрадилар. Шунинг эвазига, айни вақтда емни тежаш, топшириладиган маҳсулот вазнини кўпайтириш ҳисобига ҳар бир ижарачи шу даврда ўрта ҳисобда 1200 сўмдан пул ишлади.

Ҳозир ижарага олинган фабриканинг беш ойлик ишига якун ясалди.

Қизилтепа бройлер фабрикаси Бухоро областининг энг илғор корхоналаридан бирига айланди. Уни техника билан қайта жиҳозлаш давом этмоқда, ишлаб чиқариш кенгайтирилмоқда.

* * *

Сирдарё областидаги Октябрь пахта заводида пахтани қайта ишланадиган янги мавсумга тайёргарлик авж олдириб юборилди. Ҳозирнинг ўзидаёқ транспортерлар қабул қилувчи-узатувчи қурилмалар, бошқа ускуналар ремонт қилиб бўлинди.

Бу йил ҳосилнинг кеч етилиши кутилмоқда. Пахта ёғинсочинли кунларда териб олиниши эҳтимоли бор. Шу сабабдан қуритиш-тозалаш цехлари ходимларининг малакасини оширишга алоҳида эътибор берилмоқда, пахта тойларидан намликни сўраб оладиган вентиляторлар ремонти қаттиқ назорат остига олинган. Фақат шундай қилингандагина оғир мавсумда сифатли тола олиш мумкин.

(ЎзТАГ).

СЪЕЗД ТЎҒРИСИДА ЎЙЛАР

СССР халқ депутатларининг биринчи съезди икки ҳафта ишлади ва мана шу бутун вақт мобайнида эътиборимизни, ақлимиз ва қалбларимизни оҳанграбодек ўзига тортиб турди. Дарвоқе унинг ишини бошқа мамлакатларнинг сиёсий арбоблари, жамоатчилиги кузатиб бориб, биз 1985 йилнинг унутилмас апрелида амал қила бошлаган йўлга съезд кемаси ҳаракатининг мувофиқлигини қиёслади. Бу — қайта қуриш ички кун тартибимизнинггина омили бўлиб қолмай, шу билан бирга халқаро аҳамиятга молик омил ҳам бўлиб қолди, деган битта маънони англатади.

Шундай қилиб, съезд ниҳоясига етди. Айни вақтда у давом этяпти, деб энг аввало у сайлаган СССР Олий Совети тимсолида давом этяпти, деб айтгинг келади. СССР Олий Совети ишга киришди. Съезд яна шунинг учун ҳам давом этмоқдаки, унинг ўзи қайта қуриш самараси бўлиб, шу жараёнда орттирилган барча энг яхши жиҳатларни ўзига сингдириб олиб, унга ўз кучқувватини ҳам бағишлади. Булар шунчаки сўзлар бўлмай, балки содир бўлаётган нарсаларни сезиш, янгиланиш рўй бераётганлигини, эскиликка қайтилмаслигини, эндиликда биз илгари яшаганимиздек яшаш мумкин эмаслигини англашдир. Қолаверса умуман мамлакатимизда В. И. Лениндан кейин бундай съезд бўлмаган эди ва биз съездларнинг ана шундай инсоний, самимий, аҳлоқимизга ҳам, социализм ишига ҳам катта зиён етказган сохта якдиллик ва дабдабали бир овоздан маъқуллашларсиз бўлиши мумкинлигини тасаввур ҳам қилмагандик.

Ҳиссиётлар, кечинмалар, баҳслар туғёни сусаймай туриб, съезддан кейин дарҳол унга бекамикўст, бунинг устига узил-кесил баҳо бериш қийин. Яна шунинг учун ҳам қийинки, у ўз моҳиятига кўра кенг миқёсли, бир хил фикр билдириб бўлмайдиган воқеадир. Аммо факт фактлигича қолади: давлат ҳокимиятимизнинг олий органи СИЁСАТ билан шуғулланди. План билан ҳам, бюджет билан ҳам, айрим қонун билан ҳам эмас, балки сиёсат билан шуғулланди. СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачев съездда қилган доклад ҳам айни ички ва ташқи сиёсатнинг асосий йўналишларига бағишланди. Мазкур докладни, шунингдек ҳукуматнинг келгусидаги программасини муҳокама қилиш чоғида ҳам катта сиёсатга хос ҳамма нарса: давлат нуқтаи назаридан ёндашув, фикр-мулоҳазаларнинг дадиллиги, қарашларнинг тўқнашуви, масъулият намоён бўлди. Съезд залида ҳам, унинг боришини телевизор орқали кузатганлар орасида ҳам зерикувчилар ва лоқайдлар бўлмади. Телевизор кўрдим, деган одатдаги ибора ўша кунлари ўзгача маъно касб этди.

Биз ҳаммамиз Кремлда содир бўлаётган воқеаларни биргаликда бошдан кечирдик, депутатлар ўртага қўйган ҳаётий муҳим масалаларни маъқулладик, қувондик ва хафа бўлдик, кутдик ва умид қилдик. Бу сиёсат бизга яқиндир, чунки у биз ҳозир қандай яшаётганимизга, бундан буён қандай яшашимизга дахлдордир.

Съезд жаҳон халқларига мактуб билан мурожаат қилди. У янгича сиёсий фикрлашга асосланиб, давлатимиз халқаро ишларда амал қиладиган принципларни тасдиқлади. Бу принциплар Совет Иттифоқининг очиқ-равшан ва ҳалол йўлини ҳамда ташқи сиёсатдаги қайта қуришни ифода этади. Тўғри, депутатлар ташқи сиёсат ҳақида кам гапиришди, бунда уларнинг айби йўқ. Иллат шундаки, аввалари биз ҳаммамиз уни шакллантиришдан четлаштирилган эдик ва жамоатчиликнинг вазифаси тайёр қилиб қўйилган нарсани маъқуллашдангина иборат бўлиб қолганди.

Съезд ишлаётган кунларда ҳам, ундан кейин ҳам гўё съезд ҳеч нарсани ҳал қилгани йўқ, ҳокимиятни халққа топширмади, деган гап-сўзларни эшитишга тўғри келди. Аммо 26 мартдаги халқ депутатлари сайлови, съезднинг ўзи халқ ҳокимияти ғоясининг рўёбга чиқарилганлигини билдирмайдими, ахир! Съезддан кейин ўша биз кўрган ва революцион янгиланиш учун, эски буйруқбозлик, бюрократик машинани бузиб ташлаш учун курашишга азму қарор берган халқ депутатлари бирданига ўз эътиқодларидан чекиниб, ўзларига буйруқ берилишига йўл қўйиб қўйишларини энди тасаввур қилиш қийин. Ваҳолонки, асосан лавозим ва мансабларига қараб сайланган аввалги кўпгина депутатлар билан шундай бўлар эди. Ҳозирги кўпгина депутатлар мутлақо ўзгача характер ва тоифадаги кишилар бўлиб, қайта қуриш уларнинг съезд сари йўлини очиб берди. Қайта қуриш ва мана шу кишилар ҳокимият юқори поғонасидаги барча бўлинмаларнинг жамият турмушидаги роли ва ўрни тўғрисидаги тасаввурларимизни ўзгартириб юбормоқдалар: улар халқ номидан ишлайдилар ва ҳаракат қиладилар, зотан энди ҳеч ким унинг фикрини эътиборсиз қолдира олмайди. Бу эса кўп нарсани билдиради. Съезд Совет Иттифоқидаги сиёсий жараён энди ҳеч қачон аввалгидек бўлмаслигининг кафолатига айланганлигини ҳатто Ғарб мутахассислари ҳам айтишмоқда.

Биз съезд демократия, ошкоралик, рўй-ростлик мактаби бўлиб қолганлиги тўғрисида гапиряпмиз. Бу ҳақиқатан ҳам шундай. Лекин унинг яна бир ўзига хос хусусияти борки, уни тилга олмасдан ўтиш асло мумкин эмас. Съезд қайта қуриш олдинги маррага олиб чиққан янги одамларни бизга таништирди. Илгари биз уларни деярли билмасдик, ўзини кўрмагандик. Нима учун шундай бўлганлиги бошқа бир масала. Ижтимоий соҳада янги номлар бизда шу қадар кўп пайдо бўлганлиги, айниқса кутилмаган ва қувончли воқеа бўлди. Ёшлар минбарда ўзларини қанчалик дадил тутишлари, қанчалик теран ва янгича фикрлашлари, турмушни нақадар яхши билишлари кишини ҳайратда қолдирарди, холос.

Бу ҳол кишини қувонтирмаслиги мумкин эмас. Бироқ шу билан бирга янги номлар пайдо бўлиши фактининг ўзи съезддан кейин ана шу кишилар яна эътибордан четда қолмасликлари тўғрисида ўйлашга мажбур қилади, бунда эса етакчиларни назардан қочирмаслик, уларга давлат фаолияти соҳасида ўсиб-улғайишларида ёрдам бериш бизнинг муштарак бурчимиз, шу жумладан журналистларнинг ҳам бурчидир. Етакчилар билан фақат съездларда учрашадиган бўлсак, бу кечириб бўлмайдиган ҳолга айланади.

Депутатлар турмуш муаммоларини кенг кўламда қамраб олганликлари эътиборни ўзига жалб қилади, ҳа съезд минбаридан амалий таклифлар камроқ айтилгани тўғрисида гапириш мумкин, аммо шу кунларда айни ўша минбардан халқни тўлқинлантириб турган муаммоларнинг ҳаммаси янграб эшитилди. Иқтисодий ислоҳот, миллий муносабатлар, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш, пенсионерларнинг, кам таъминланган оилаларнинг аҳволи каби ҳамда бошқа энг қизғин муаммолар янгради. Биз мана шу танг жойларни илгари ҳам билардик, албатта. Эндиликда муаммоларни умумий куч-ғайратлар билан ҳал этиш вақти келди.

Съезд якунларини, унинг турмушимиз барча томонларига ва хулқ-атворимизга таъсирини идрок этиш мавзуси битмас туганмасдир. Вақт ҳамма нарсани яна ҳам аниқроқ қилиб жой-жойига қўяди, ушбу съезд орттирган тажрибанинг янги қирраларини ёритади, ниманидир иккинчи ўринга суриб қўяди, албатта. Бир нарса шубҳасизки, халқ депутатлари съезди тафаккурининг ишлашига ҳам, аниқ-равшан ҳаракатларга ҳам қудратли омил бағишлади. Барча оқилона, новаторларча, амалий, фойдали нарсалардан ҳеч қандай монеликсиз фойдаланиш лозим. Мана шу бебаҳо тафаккур ва руҳ бойлиги съезддан кейин қумга сингиб кетмаслиги, унутилмаслиги керак. Гаплашиб олдигу, унутиб юбордик қабилидаги яроқсиз принцип энди ҳеч қачон сиёсий турмушимизга қайтмасин. Бундай бўлмаслигига ишонамиз.

Бу хусусда хавотирлик билдириш керакми! Ҳа, хавотирлик билдириш керакка ўхшайди. Буйруқбозлик-маъмурий система ҳали мавжуд, унинг вакиллари бўлмиш одамлар (улар депутатлар орасида ҳам бор эдилар) соғ-саломат яшамоқдалар, зотан, бюрократизмга қарши, бундай системага қарши ўткир танқид миннатдорчилик билан қабул қилинади, деб ўйлаш гўллик бўлур эди. Эски аппарат ўз хоҳиши билан янги аппаратга йўл очиб бермайди, ҳокимиятдан воз кечмайди. Бунда халқ депутатлари, айниқса партия аъзолари партия анжуманларининг қарорларини ҳам, съезд қарорларини ҳам сабот билан амалга оширишлари ниҳоятда муҳимдир. Ана шу қарорларнинг мақсади пировард натижада партиянинг иродасини ҳам, халқнинг иродасини ҳам, яъни революцион янгиланишни ифода этади.

Съезд қайта қуриш учун ишлаган бўлса, қайта қуриш съезд учун ишлади... Съезд реал турмушда қайта қуриш қандай бораётганини, ўзгартишлар йўлида нима ғов бўлиб турганини, одамлар ўзларини қандай ҳис этаётганларини кўриш имконини берди. Съезд ҳозирги босқичда вазиятнинг қандайлигини билиш имкониятини яратди, бу эса бизнинг бундан буён олға томон қиладиган ҳаракатимиз учун зарурдир. Ҳар бир киши муаммони қандай тушунаётганлигини, ўз орзу-умиди ва ғам-ташвишини айтиш имкониятига эга бўлган кенг кўламдаги мунозарада ана шуни билишга муваффақ бўлинди. Бизда ҳали бунақаси бўлган эмасди. Мисли кўрилмаган рўй-ростлик чет элларда ҳатто эскича одатга кўра жамиятимизни бундай иш учун ноқобил деб ҳисоблаган кимсаларни ҳам лол қолдирди.

Биз ўзимиз сайлаган депутатларга нисбатан талабчан бўлдик ва шу билан бирга улар учун астойдил ташвиш тортдик. Биз уларнинг хатти-ҳаракатларидан ҳамиша ҳам мамнун бўлавермадик. Баъзи бир кишиларга билимдонлик, сиёсий маданият, мунозара олиб бориш ўқуви етишмади, ҳаддан ташқари ҳиссиётга берилиш, тоқатсизлик, қолаверса шунчаки ўз сайловчиларига кўриниш истаги халақит қилди. Баъзилар, мен халқ вакилиман, шу боисдан минбардан туриб айтадиган гапларимнинг ҳаммасини марҳамат қилиб, эшитинг, деган бақириқ-чақириққача ҳам бориб етди. Халқ билан ҳазиллашиш, айниқса ҳозирги пайтда у ҳамма нарсани кўриб-эшитиб турган бир пайтда халқ билан ҳазиллашиш керак эмас. Халқ депутатлари ушбу сатрларни таъна деб ҳисобламасинлар — бу газетхонларимизнинг келажак учун бўлган маслаҳатидир.

Эҳтимол, биз съезд ва унинг сабоқлари тўғрисида, шу жумладан партия шанига айтилган танқид ҳақида ҳам ҳали узоқ вақт фикр юритсак керак. Дарҳақиқат, партия бутун турмушимизни янгилаш ва поклаш ташаббускори бўлди. Аммо шу билан бирга жамиятда содир бўлаётган демократик жараёнлар партиядаги худди шундай жараёнлардан илдам бормоқда. Ҳар бир коммунист ўйлаб кўрадиган нарсалар бор, модомики шундай экан, ҳар бир киши ўз ишларини қайта қуришнинг бориши билан яна бир бор қиёслаб олиши зарур. Бунинг устига депутатларнинг кўпчилиги коммунистлардир. Уларнинг ҳеч қайсиси ўзини партиядан ажратишга, партия шанига қилинган танқиддан, партия коллективидаги ишларнинг аҳволи учун масъулиятдан ўзини олиб қочишга ҳақи йўқ.

Биз съезд билан хайрлашмаймиз. Бу съезд узоқ йиллар давом этган шахсга сиғинишдан кейин, турғунлик, дабдабали қойилмақомлик ва якдиллик давридан сўнг бизга ҳаддан ташқари қимматга тушди. Биз у билан хайрлашмаймиз, чунки унинг қарорлари рўёбга чиқарилиши, амал қилиши лозим. Биз совет халқ ҳокимияти мактабида ҳали кўп нарсани ўрганишимиз керак. Ишлаймиз ва ўрганамиз ҳам!

(«Правда» газетасининг 1989 йил 12 июндаги бош мақоласи).

ҲУЖЖАТЛАР ТЎПЛАМИ

«КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачевнинг Хитой Халқ Республикасига визити. 1989 йил 15—18 май». Ҳужжатлар ва материаллар тўплами босмадан чиқди.

М. С. Горбачевнинг ХХР раҳбарлари билан учрашувлари ва музокаралари тўғрисидаги ҳисоботлар, Хитой телевидениесига берган интервьюси. Хитой жамоатчилиги билан учрашуви тўғрисидаги ҳисобот ва бошқа материаллар тўпламга киритилган.

Тўпламни Сиёсий адабиёт нашриёти тайёрлаган ва «Красный пролетарий» босмахонаси нашр этган.

(ТАСС).

УМУМЕВРОПА ХОНАДОНИ ҒОЯСИНИ АМАЛГА ОШИРАЙЛИК

БОНН. 12 июнь (ТАСС махсус мухбирлари). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачев федерал Президент Р. Фон Вайцзеккернинг таклифига биноан бугун расмий визит билан Германия Федератив Республикасига келди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Яковлев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. С. Силаев М. С. Горбачев билан бирга келдилар.

Маҳаллий вақт билан соат 11 дан 15 минут ўтди. Учиш майдони узра совет ИЛ—62 лайнери Люфтваффе қирувчи самолётлар ҳамроҳлигида пайдо бўлади. Самолёт ерга қўниб, СССР ва Германия Федератив Республикаси Давлат байроқлари билан безатилган Бонн аэропорти махсус майдончаси ёнига келиб тўхтайди. М. С. Горбачев билан Р. М. Горбачева самолётдан чиқадилар. Тўплардан бир йўла 21 марта ўқ узилиб, салют берилади. Самолёт пиллапояси ёнида совет раҳбари ва унинг рафиқасини федерал канцлернинг ўринбосари, ГФР ташқи ишлар министри Г. -Д. Геншер рафиқаси билан биргаликда, бошқа расмий кишилар саломлашиб кутиб оладилар. Кутиб олувчилар орасида СССРнинг ГФРдаги элчиси Ю. А. Квицинский ва ГФРнинг СССРдаги элчиси А. Майер-Ландрут бор эдилар.

М. С. Горбачев ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар Бонннинг Бад-Годесберг районидаги совет элчихонасига йўл оладилар, визит чоғида делегациянинг қароргоҳи шу ерда бўлади. Йўлда мотоциклчилар эскорти автомашиналар кортежини кузатиб боради.

СССР билан ГФР икки томонлама муносабатлар тарихида янги бобни ёза бошладилар — М. С. Горбачев халқ депутатлари съезди сайлаган ва халқ мандатини олган совет давлатининг бошлиғи сифатида биринчи марта қилаётган визитни бу ерда ана шундай баҳоламоқдалар Олий даражада бўладиган музокараларга совет қайта қуриш сиёсати, янги сиёсий тафаккур, съезд наказларини бажариш нуқтаи назаридан қаралмоқда.

Ғарбий Германия матбуоти ўтган йилнинг октябрида Германия Федератив Республикаси федерал канцлери Г. Колнинг Москвага визити тугаганидан сўнг М. С. Горбачев музокараларга: «муз кўчди» деб баҳо берганлигини ва «музлар оқиб кетишига умид қиламиз» деганлигини эслатмоқда. Бонндагилар бўлажак учрашувлар Совет — Ғарбий Германия муносабатларини мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш, Умумевропа хонадонини барпо этиш йўлидан ҳаракат қилиш жараёнига кўмаклашади, деб умид қилмоқдалар.

Бугун куннинг биринчи ярмида визитнинг сермазмун амалий қисми бошланди. «Хаммершмидт» вилласи — ГФР федерал Президентининг қароргоҳи. Бу ерда Совет Иттифоқидан келган меҳмонларни кутиб олишга бағишланган расмий маросим бўлди. Р. Фон Вайцзеккер рафиқаси билан бирга М. С. Горбачев ва Р. М. Горбачевани вилла олдидаги майсазорда кутиб олди, уларга Ғарбий Германия томонидан маросим қатнашчиларини таништирди.

Қўшинлар уч тури фахрий қоровулининг бошлиғи рапорт беради. Иккала мамлакатнинг Давлат гимнлари ижро этилади. Совет раҳбари ва Р. Фон Вайцзеккер фахрий қоровул сафини айланиб ўтадилар.

Вилла олдида тўпланганлар М. С. Горбачевни самимий қутлайдилар. У саломлашади, эркин суҳбат бошланади. Кутиб олувчилар орасида, жумладан, Ғарбий Германия корхоналарида практикадан ўтаётган ёш совет мутахассислари ҳам бор. М. С. Горбачев Совет Иттифоқи билан Ғарбий Германия ўртасида бир-бирларига одамларни юбориш, шу жумладан ёшларни юбориш кенгайиб бораётганлиги хусусида мамнуният билдирди.

Сўнгра М. С. Горбачев рафиқаси билан қароргоҳга таклиф этилади, бу ерда улар фахрий меҳмонлар китобига имзо чекадилар. Совет раҳбари ва федерал Президент «каминли зал»га йўл оладилар, бу ерда улар федерал канцлер Г. Коль, бошқа совет ва Ғарбий Германия расмий кишилари иштирокида суҳбатлашдилар.

М. С. Горбачев куннинг иккинчи ярмида федерал канцлер идорасига келди. Суҳбатдан аввал иккала раҳбар журналистлар ҳузурида гапиришди.

Г. Коль бундай деди: Бош секретарь жаноблари, сизни яна бир бор, ўз мамлакатимизда кутиб олиш менга катта мамнуният бахш этади. Биз ўтган йилнинг октябрида Москвада хайрлашганимизда, менинг ўша пайтдаги визитим ва сизнинг ҳозирги визитингиз яхлит бир тадбир, деган фикрга сиз билан биз қўшилган эдик. Сиз билан биз Германия Федератив Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларда янги боб очиш учун бутун куч-ғайратни сарфлаймиз, деган фикрга ҳам келган эдик. Бизнинг мамлакатимизда ҳам, шунингдек сизнинг мамлакатингизда ҳам ҳозирги визитингизга катта умид боғланмоқда. Келинг, янги бобни ёза бошлайлик. Яна бир бор, хуш келибсиз! деймиз.

М. С. Горбачев бундай деди: Муҳтарам канцлер жаноблари, табрик сўзларингиз ва иззат-икромингиз учун сизга ташаккур айтмоқчиман.

Биз Германия Федератив Республикаси диёрига қадам қўйганимизга атиги бир неча соат бўлди, ҳозирнинг ўзидаёқ учрашувлар ва дастлабки суҳбатлардан, Бонн аҳолиси билан бўлган қисқача мулоқотлардан дастлабки таассуротларга эга бўлдик.

Аввало сизнинг умуман октябрда Москвага қилган визитингиз каби ҳозирги визит ҳам шунчаки оддий визитлар эмас, ундан кўра каттароқ аҳамиятга эга деган фикрингизга қўшилмоқчиман. Биз сиз билан шундай режалар тузган эдик, ҳамкорликнинг мана шу даражасига чиқиб олиш учун кўп ишладик, биргаликда ҳаракат қилдик. Сизнинг республикангиз халқи ҳам, Совет Иттифоқи халқлари ҳам биз, сиёсатчилар уларнинг истагини, янада кенгроқ ҳамкорлик, ҳатто, таъбир жоиз бўлса, халқларимиз ўртасидаги яқинлашув муддаосини ифодалаб беришимизга тарафдордирлар, деган эътиқодга сиз билан бирга қўшиламан. Зотан, аминманки, шу кунларда сиз билан биз ҳали кўп нарсаларни муҳокама қиламиз, иккала халқимизнинг умидлари рўёбга чиқиши учун интилаверамиз.

Идорага кираверишда саломлашилгандан сўнг Г. Коль уни ўз кабинетига бошлаб келди, бу ерда суҳбат бўлиб ўтди.

* * *

Кечқурун «Редут» қабул уйида М. С. Горбачев билан Р. М. Горбачева шарафига ГФР федерал канцлери Г. Коль ва унинг рафиқаси номидан зиёфат берилди.

Зиёфатда совет томонидан Э. А. Шеварднадзе, А. Н. Яковлев, И. С. Силаев, бошқа расмий кишилар; шунингдек совет жамоатчилигининг, илмий ва маданий доираларнинг бу ерда турган вакилларидан иборат катта группа ҳозир бўлди.

Зиёфатда Г. Коль билан М. С. Горбачев нутқ сўзладилар.

* * *

Германия Федератив Республикасида совет раҳбарининг бошланган визитини зўр қизиқиш билан кутиб олмоқдалар. Ғарбий Германия телекомпаниялари асосий тадбирлардан батафсил репортаж олиб бормоқдалар. Матбуот учун ажратилган жойлар маҳаллий ва чет эл журналистлари билан тўла. Халқаро матбуот марказида ТАСС мухбирларига маълум қилишларича, визитни ёритиш учун оммавий ахборот воситаларининг 2,5 мингдан ортиқ вакиллари келган.

А. ПЕТРОВСКИЙ,
Ю. РОМАНЦОВ,
В. СЕРОВ,
В. СМЕЛОВ,
С. СОСНОВСКИЙ,
В. ЧУКСЕЕВ.

Суратда: М. С. Горбачевнинг федерал Президент қароргоҳида кутиб олиниши.

ТАСС—ЎзТАГ телесурати

МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

БОНН, 12 июнь. (ТАСС). Бугун бу ерда СССР Ташқи ишлар министрлигининг вакили Г. Герасимов билан ГФР ҳукуматининг расмий вакили Х. Кляйн биргаликда матбуот конференцияси ўтказдилар. Матбуот конференцияси М. С. Горбачевнинг ГФР Президенти Р. Фон Вайцзеккер ва канцлер Г. Коль билан бугун бу ерда бошланган музокараларига бағишланди.

Иккала томон, деди Кляйн, Совет Иттифоқида рўй бераётган қайта қуриш жараёнини ва у Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатларга қандай таъсир ўтказаётганини батафсил муҳокама қилди. Шу билан бирга, мазкур жараён халқаро ҳамкорлик имкониятларини кенгайтиришга кўмаклашганлиги қайд этилди. М. С. Горбачев СССРнинг АҚШ билан яхши муносабатларни ривожлантиришдан манфаатдорлигини таъкидлади. Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатлар доирасида, деди у, ГФР Совет Иттифоқи учун айниқса диққатга сазовор шерикдир. Музокара қатнашчилари олий даражадаги ҳозирги Совет — Ғарбий Германия учрашувига тайёргарлик муваффақиятли тугалланганлиги учун эртанинг ўзидаёқ тарихий муҳим ҳужжатлар имзоланишини қайд этдилар.

Ғарбий ва Шарқий Европа мамлакатлари ўртасидаги муносабатлар қандай ривожланаётганлигига тааллуқли кўпдан-кўп масалалар, шу жумладан Германия масаласи ҳам муҳокама қилинди. Бу соҳадаги ривожланиш иккинчи томонни беқарорлаштиришга олиб бормаслиги тўғрисида таъкидлаб ўтилди.

Кляйннинг айтишича, канцлер Г. Коль ГФРнинг Европадаги барча мамлакатлар билан муносабатларини янада ривожлантириш, шунингдек Вена музокараларини муваффақиятли тугаллаш кераклигини билдириб, Ғарбий Германиянинг оддий қурол-яроғларни қисқартиришдан алоҳида манфаатдорлигини изҳор қилди.

Г. Герасимов бундай деди: музокаралар амалий ва ижобий руҳда бошланди, деган фикрга тўла-тўкис қўшиламан. Совет —Ғарбий Германия муносабатларининг ўзи ҳам жуда муҳим, бу муносабатлар Европа учун ҳам, бутун дунё учун ҳам муҳимдир, деб ҳисоблаймиз. Шу сабабли биз мазкур муносабатлар муваффақиятли ривожланиб бораётганидан мамнунмиз.

АҚШ Президенти Ж. Бушнинг яқинда баён этган таклифларига Совет Иттифоқи қандай назар билан қарамоқда, деган саволга жавоб қайтариб, Г. Герасимов Совет Иттифоқи Вена музокараларида муҳокама қилинаётган ҳамма масалалар юзасидан муваффақиятга эришишдан манфаатдор эканини уқтирди. Аммо бу таклифлар сентябрь ойидагина шакллантирилиб, тугал тарзда тақдим этилади. Биз уларни амалий руҳда муҳокама қилишга тайёрмиз, деб қўшимча қилди у.

Горбачевнинг ГФРга визити катта қизиқиш туғдирмоқда

БОНН, 12 июнь. ТАСС мухбирлари Лев Волнухин ва Николай Калинцев хабар берадилар: М. С. Горбачев визити Федератив Республикадаги оммавий ахборот воситалари, сиёсий арбоблар, жамоатчилик кенг қатламларининг диққат-эътиборини тортмоқда. «Хуш келибсиз, Президент Горбачев», «Бонндаги сиёсатчилар Совет—Ғарбий Германия алоқаларининг мустаҳкамланишини кутмоқдалар», «Горбачев ташрифига катта умид боғланмоқда» — мамлакатнинг етакчи газеталари ана шундай сарлавҳалар билан олий даражадаги Совет—Ғарбий Германия учрашуви ҳақида катта мақолалар эълон қилдилар.

Мюнхендаги нуфузли «Зюддойче цайтунг» газетаси бугун совет раҳбарининг ташрифига бағишлаб махсус илова нашр этди. Газета 20 саҳифада Совет Иттифоқи турмуши, экономика, маданият, фан ва бошқа соҳалардаги Совет—Ғарбий Германия алоқалари тўғрисида кўплаб мақолаларни эълон қилди. Газета саҳифаларида таниқли совет иқтисодчилари, маданият арбоблари, СССР Қуролли Кучлари вакиллари ўз мақолалари билан иштирок этдилар.

«Вестфелише рундшау» газетаси М. С. Горбачев визити муваффақият билан якунланади, деб айтилаётган гаплар — асосли гаплардир, деб таъкидлади. Дарҳақиқат, гарчи, СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларда муаммолар ҳам бўлсада, буларнинг ҳаммаси ҳал этилиши мумкин. Газетанинг фикрича, визитнинг аҳамияти шундаки, ана шу сафар чоғида икки томонлама муносабатларда ҳозирғача эришилган ижобий натижаларга якун ясалади ва янги истиқболлар очилади. Визит қулай даврда ўтмоқда. Боннга шундай оламнинг вакили келдики, ҳозир бу оламда яхши томонга қараб катта ўзгаришлар содир бўлмоқда. Иккинчи жиҳатдан, ниҳоят, НАТО блоки ҳам қуролсизланиш юзасидан ўз ташаббуслари билан чиқди. Ана шундай шароитда визит муваффақиятсиз тугайди, дейишга фақат ноумидларнинг тили боради, холос, деб уқтирди газета.

«Бремер нахрихтен» газетаси СССР билан ГФР ўртасида савдо-иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш муҳимлигини таъкидлади. ГФРда, деб уқтирди газета, бу визит Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатларни юмшатиш сиёсати давом эттирилишини кутмоқдалар. Совет томони диққат-эътиборни иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий муносабатларни яхшилашга қаратиш ниятидадир. Федерал ҳукумат вакиллари эса ГФР СССРдаги хўжалик механизми ислоҳотини қўллаб-қувватлайди ва шу ислоҳотни ўтказишда СССРга ёрдам беришга тайёрдир, демоқдалар.

«Нойе рур-цайтунг» газетаси ГФР фуқароларининг М. С. Горбачевга муносабатига баҳо берар экан, уларнинг 90 фоизи совет раҳбарига ишонади, деб таъкидлади. Руслар билан немислар ўртасидаги муносабатлар бутун тарихида яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам шунчалик кўп бўлдики, эндиликда ўтмишга барҳам бериш пайти келди. «Душман қиёфаси» ўрнига ўзаро рўйростлик келиши керак ва визит бу жараёнга муносиб ҳисса қўшади.

Совет Иттифоқига ҳозир раҳбарлик қилаётган сиёсий арбоб, эндиликда урушда ютиб чиқиш мумкин эмаслигини англаб турибди ва шу боисдан ҳам кераксиз бўлиб қолган ҳарбий устунликни бартараф этиш зарурлигини тушуниб турибди, деди «Дойчландфунк» радиостанциясининг мухбири билан суҳбатда Германия Социал-Демократик партияси президиумининг аъзоси, ГСДПнинг Бундестагдаги фракцияси қуролсизланиш масалалари бўйича етакчи эксперти Эгон Бар. Уруш туганидан кейин биринчи марта ҳозирги вақтда ҳарбий хавфни бартараф этиш имконияти пайдо бўлди. Бу Шарқ ва Ғарбнинг тинч мусобақаси ва иқтисодий ҳамкорлигини ифодаловчи янги тарихий даврнинг бошланиши нишонаси бўлиши мумкин.

Ғарбий Германия экономикаси Шарқ комитетининг раиси Отто Вольф Фон Амеронген ўша радиостанция мухбири билан суҳбатда М. С. Горбачев визитининг Федератив Республика билан Совет Иттифоқи ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантиришдаги аҳамиятини таъкидлади. Бу, совет экономикаси қайта қурилаётган ҳозирги мураккаб даврда айниқса муҳимдир, деб уқтирди у. ГФРга келганда, у ана шу жараёнда иштирок этишга тайёрдир, деб уқтирди у.

• КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари — ҳаётга!

ТАДБИРБОЗЛИК БИЛАН ИШ БИТМАЙДИ

ВОБКЕНТ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА ИЖРО НАЗОРАТИНИНГ АҲВОЛИ ШУНИ КЎРСАТМОҚДА

Ҳошим Маҳкамович ўша куни область партия комитетига яхши кайфият билан кириб келди. Албатта, секретариатда нозик масала муҳокамага қўйилмоқда. Бундан деярли бир ярим йил муқаддам обком КПСС Марказий Комитети Пермь область партия комитети ҳисоботи юзасидан қабул қилган қарори асосида Вобкент район партия комитети иши тўғрисида ўзи қабул қилган қарорнинг бажарилишини муҳокама қилган эди.

Ушбу қарорнинг ижросини текшириш мақсадида бу масала секретариат муҳокамасига қайта қўйилмоқда. Обкомнинг бригадаси текшириш бўйича тузган справка билан райкомнинг биринчи секретари олдиндан таништирилган. Муҳокама тинч ўтиши керак.

Ҳошим Маҳкамович райкомнинг бюроси номидан шу ҳақда секретариат йиғилишида қилган ҳисобот докладида қарорнинг ижросини ташкил қилиш бўйича амалга оширилган ишлар ҳақида баланд руҳ билан гапирди. Унинг сўзларидан райкомда ижро назорати яхши йўлга қўйилган, деган хулосага келиш мумкин эди.

Лекин ҳисобот тугаганидан кейин берилган дастлабки савол уни шошириб қўйди.

— Районда партия, совет, хўжалик ва жамоат органлари фаолиятини муайян белгилашда қандай муаммолар бор. Ҳисоботингизда бу тўғрида ҳеч нарса айтмадингиз, — деб луқма ташлади обкомнинг биринчи секретари Д. Ёдгоров.

Докладчи бир муддат сукутдан кейин совет, хўжалик органлари, жамоат ташкилотларининг раҳбарларида мустақил ишлаш кўникмаси ҳали йўқлигидан оғринди, райком уларнинг ўқишини ташкил қилаётгани тўғрисида сўзлади.

Обкомнинг иккинчи секретари Ю. Сажнёв уни саволдан чалғишга қўймай масалани янада конкретлаштирди:

— Ўқиш яхши, албатта. Лекин 1987 йилнинг декабрида обком кўрилаётган масала бўйича қарор қабул қилди. Райком бу қарорни ўзининг пленумида муҳокама қилди. Унинг ижроси бўйича тадбирлар белгиланди. Хўш, бу тадбирлар конкрет ижрочилар томонидан қандай бажарилаётганини райком қай тарзда назорат қилди? Конкрет масъул шахсларнинг ижрочилик фаолияти бюрода чуқур таҳлил қилиндими? Ёки экишга ҳам, сигирларни соғишга ҳам райком секретарлари раҳбарлик қилишдими?

— Йўқ, бундай эмас. Райком сиёсий раҳбар позициясини эгаллади. Амалга оширилган ташкилий тадбирлар туфайли районда фонд самарадорлиги анча ошди...

Секретарь ижро назорати масаласини четга суриб, яна ишлаб чиқариш натижалари тўғрисида гапга тушиб кетди. Райкомда ижро назорати соҳасидаги аҳволни эса шундан кейин сўз олган С. Жўраева бир мисол билан аниқ ифодалаб берди.

— Вобкент район ижроия комитетида бўлиб, конкрет вазифалар ижроком аъзолари ўртасида қандай тақсимланганини билан қизиқдик. Бироқ райкомнинг биринчи секретари ижроком аъзоси сифатида қандай вазифани бажараётгани тўғрисида ҳеч кимдан аниқ жавоб ололмадик, — деди у. — Демак, ҳатто ижроком аъзолари ҳам райкомнинг биринчи секретари уларнинг қандай ишлаётганликларини назорат қилиб бориши лозимлигини тушуниб етганларича йўқ.

Ундан кейин сўз олган Р. Шоева райондаги партия ташкилотларида қабул қилинган қарорлар ижроси сустлигини шундай далиллаб берди:

— Обкомнинг мазкур қарорини райком ўз пленумида муҳокама қилди. Район ишлаб чиқариш корхонаси, марказий касалхона, «Зарафшон» колхози партия ташкилотлари секретарлари эса уни ҳатто ўз йиғилишларида кўриб чиқишни ҳам лозим топишмади. Буни сўрайдиган киши эса райкомда ҳамон топилгани йўқ...

Бухоро район ижроия комитети раиси С. Жўраева, Шофиркон район Иброҳим Мўминов номли колхоз партия комитети секретари Р. Шоева область партия комитети ҳамда ташкилий-партиявий ишлар ва кадрлар билан ишлаш комиссиясининг аъзолари сифатида обкомнинг текшириш бригадаси составига жалб қилинган эдилар. Улар бу сафар обкомнинг ижро назоратини изчил йўлга қўйишга сезиларли ҳисса қўшдилар.

Ўшанда секретариатда бўлган муҳокамада райком ижро назоратини таъминлаш соҳасида йўл қўйган нуқсонлар тўғрисида очиқчасига гаплашиб олинди. Райком раҳбарлари ҳамма нарсани ўзлари ҳал қилишга уриниб, конкрет ижрочиларда истеъмолчилик кайфиятларини вужудга келтирмоқдалар. Натижада қабул қилинган тадбирлар мантиқий поёнига етказилмаяпти. Тадбирбозлик ҳамон иш услубида устунлик қилмоқда.

Жумладан, бошланғич партия ташкилотларида жанговарлик кўриги қандай ўтаётганини олайлик. Райком секретарлари республика семинарларида қатнашиб тажриба ўрганишди, кўрикни ўтказиш бўйича тадбирлар ишлаб чиқилди. Амалда эса 85 та бошланғич ташкилотдан фақат бештасида кўрик ўтказилмоқда. Вобкент областда коммунистлар миқдор составини қисқартирган ягона партия ташкилотидир.

Ижро назоратига совуққонлик хўжалик ишлари натижаларига ҳам таъсир кўрсатяпти. Ўтган йили областда пахта тайёрлаш планини бажармаган учта хўжаликдан иккитаси шу райондан. Машина терими ҳажми кўпайиш ўрнига камайди. Чорва туёқ сони ҳам қисқариб бормоқда, капитал қурилишда жиддий етишмовчиликлар бор.

Албатта, секретариат мажлисида Вобкент ўрнига бошқа район партия комитетининг иш услуби муҳокама қилинган тақдирда ҳам ижро назорати соҳасида шундай камчиликлар очилиши шубҳасиз эди. Негаки, жойларда амалий ва конкрет ижрони таъминлаш учун кадрларда талабчанлик, изчиллик етишмаяпти. Натижада қабул қилинган кўпгина муҳим қарорлар ижроси ниҳоясига етмай қолмоқда.

Секретариат қабул қилган қарорда райком кўзда тутилган қарор ижросини таъминловчи ташкилий ва сиёсий иш олиб боришга муваффақ бўлмагани, иш услубида туб бурилишга эриша олмагани таъкидланди. Район партия комитети бюросидан қарор ижроси назоратини юксак савияга кўтариш, назоратнинг оммавийлиги ва ошкоралигига эришиш талаб қилинди. Район партия ташкилоти олдига қишлоқда ижара муносабатларини, хўжалик юритишнинг истиқболли шахсий формаларини ривожлантириш, бу соҳада районда тўпланган тажрибани кенг ёйиш вазифаси қўйилди.

Секретариат йиғилишидан бир неча кун олдин райондаги Ленин номли колхозда бўлганимизда ижара ва пудрат усуллари нега кенг ёйилмагани сабабларини аниқлашга уриниб кўрдик. Бунга асосан пудрат ва ижара усулларининг афзалликлари тўғрисида меҳнат кишиси билан етарли мулоқот олиб борилмаётгани, иқтисодий таълимда сийқаси чиқиб кетган формалардан фойдаланилаётгани сабаб бўлмоқда.

Масалан, колхоз иқтисодчилари Ш. Туев ва В. Ҳамроевга иқтисодий таълимга пропагандистлик қилиш топширилган. Бу ҳам етмаганидек, РАПО уларнинг ҳаммасига колхозчиларнинг умумий иқтисодий таълимига бошчилик қилиш вазифасини юклаган.

Колхозда бундай таълимнинг иккита группаси мавжуд. Уларнинг ҳар бирига 50—60 кишини жалб қилиш кўзда тутилган. Биз Ш. Туев пропагандистлик қилган группа журнали билан танишиб чиқдик. Журналда машғулотлар сўнгги марта 22 февраль куни ўтказилгани қайд қилинган. Унда ҳам тингловчиларнинг деярли ярми қатнашмаган. Ўшандан кейин ҳам машғулотлар ўтказилмаган. Ваҳолонки, улар ҳар ойда уч марта ўтказилиши лозим эди.

Умумий иқтисодий таълимга мана шундай совуққон муносабат илғор иш формаларининг оммавий равишда жорий этилмаслигига олиб келди. Ўтган йили колхозда атиги 28 та оила пахтачилик бўйича пудрат усулида ишлашга ўтди. Бу йил энди ҳаммани ёппасига пудратга кўчириш тадбирлари кўрилмоқда, Лекин бу тадбир оммавий-иқтисодий таълим билан мустаҳкамланмаяпти.

Ҳолбуки районда бу ишни қандай қилиб муваффақиятли жорий қилиш йўлларини излаб узоққа бориб ўтиришга ҳожат йўқ. Мана уч йилдирки, Охунбобоев номли колхозда кўпчилик оилавий пудратга иштиёқманд. Ўтган йили бу илғор усул ёппасига жорий этилгани туфайли колхоз пахта ҳосилдорлигини ўрта ҳисобда 2,8 центнерга оширди.

Колхозчиларда бундай иштиёқ уйғотиш учун колхоз правлениеси, партия комитети озмунча меҳнат қилмади. Правление раиси ва бошланғич ташкилот секретарига иқтисодчиларни ёнларига олиб, бригадама-бригада кезиб, ҳар бир колхозчи билан тушунтириш ишлари олиб боришга тўғри келди. Ўқув йилида ҳар уч бригада бир группага уюштирилиб, умумий-иқтисодий таълимга жалб қилинди. Экономика асослари назарий қоидаларга қараб эмас, конкрет иш натижаларига қараб ўрганилди. Машғулотлар махсус жиҳозланган хоналардан бевосита дала шийпонларига кўчирилди. Қуруқ гап, дабдабали сўз ўрнини қизиқарли савол-жавоб, аниқ рақамлар таҳлили эгаллаган. Бу эса партия Марказий Комитети март Пленуми кўрсатмаларига мос иш услубидир.

«Партия ташкилотларининг вазифаси, — деб таъкидлади ўртоқ М. С. Горбачев Пленумда қилган докладида, — буйруқ бермай раҳбарлик қилишдан, одамлар билан ишлашда маҳорат кўрсатиб ҳаракат қилишдан, улар ўзгартишларнинг зарурлигини англаб етишига эриша бориб, одамларнинг ўзларигина ўз тақдирини белгилашлари мумкин ва лозимлигига ишончни мустаҳкамлашдан иборатдир». Вобкент район партия комитетининг ходимлари буни чуқур тушуниб олишлари лозим.

Эски кўникмалар, сийқа тафаккур, тадбирбозлик билан эса янгичасига иш юритиб бўлмайди.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● УСТЬ-ЦИЛЬМА.

Коми АССРдаги «Ухтанефтегазгеология» бирлашмаси бригадаси шу ерда янги нефть конини очди. Маҳаллий аҳоли нефть конини ўзлаштириш ва уни ободонлаштириш лойиҳасида экинзорлар, Тайга, Печора дарёси ҳамда унинг ирмоқларини булғанишдан ҳимоя қилиш учун барча чора-тадбирлар назарда тутилиши хусусидаги масалани ўртага қўйдилар.

● САРАНСК

«Мордовмелиорация» бирлашмаси коллективлари Ноқоратупроқ зона жанубида қишлоқ йўлларига асфальт ётқиза бошладилар. Мелиораторлар узоқ қишлоқларга кўмаклашиш юзасидан кенг ташаббускор программани рўёбга чиқаришга киришдилар. Хўжаликлар билан тузилган шартномалар асосида комплекс ишлар авж олдирилган участкаларда ҳозирнинг ўзидаёқ юз километрдан ортиқ автомобиль йўли фойдаланишга топширилди. Бирлашма жами 4,5 минг километр йўл қуриб беришни режалаштирган. Бунинг учун олдиндан катта тайёргарлик кўрилди — автоматлашган тўртта асфальт заводи ишга туширилди.

● ЛЕНИНСКИЙ

Тожикистон ССРдаги Ленин номли йирик сабзаводкорлик колхози ўзи етиштирган маҳсулотларнинг кўп қисмини ўз территориясида қайта ишлайдиган бўлди. Хўжалик марказий қўрғони четкасида йилига 2,5 миллион дона шартли банка маҳсулот ишлаб чиқарадиган консерва цехи қурилди. Бу эса маҳсулотни Тожикистон пойтахтидаги қайта ишлаш корхоналарига ташилаётгандаги исрофгарчиликни кескин камайтиришга, пировард маҳсулотнинг таннархини камайтиришга имкон беради.

● ОРЖОНИКИДЗЕ

Шимолий Осетиядаги ихтисослашган хўжаликлар тоғ асали ола бошладилар. Бу машҳур асал Кавказдаги Альп ўтлоқлари хушбўйини ўзида жо қилган. Моздок, Киров, Алагир, Правобережний районлари хўжаликларида бу маҳсулот айниқса кўп етиштирилмоқда. Мазкур хўжаликларда юзлаб центнер бол йиғиб қўйилди. Кавказ чўққилари жанубий ёнбағирлари ўрмонлари автоном республикада саноат асаларичилигининг асосий базаси бўлиб қолди.

(ТАСС).

• Жамоатчилик қабулхонасида

ТАЪҚИБМИ Ё ҚАЙСАРЛИК?

ЯНГИЕР РАЙОНИДАГИ ҲАМЗА НОМЛИ СОВХОЗДА ШИКОЯТЛАР ОҚИМИ НЕГА ТУГАМАЯПТИ?

Совхозга 1987 йилнинг бошида А. Абдукаримов директор этиб тайинлангач, кўп ўтмай турли ташкилотларга шикоятлар ёзила бошланди. Совхоз директорини бир қанча масалаларда айблашарди. Бирин-кетин район, область ва республика ташкилотларидан комиссиялар келиб, текшириш ўтказишди. Тасдиқланган, тасдиқланмаган фактлар бўлди. Аммо ўша текширишлардан бирининг якунига кўра, 1988 йилда А. Абдукаримовга уй-жой тақсимотида, емхашакни сифатли тайёрлашда, силос бостиришда талабчанликни бўшаштириб юборганлиги учун қаттиқ виговор берилганлигини айтиш кифоя. Бу ҳол ёш директорни ҳушёр торттириши, у фаолиятини ошкора таҳлил этиб, раҳбарлик жараёнида йўл қўйган камчиликларини секин-аста тўғрилаб олиши керак эди. Аммо бундай бўлмади чоғи, шикоятлар оқими ҳамон давом этмоқда.

Совхозда юзага келган вазият область партия комитетини жиддий ташвишлантирди. Шунинг учун ҳам обкомнинг нуфузли комиссияси хўжалик меҳнат аҳли умумий йиғилишида қатнашиб, юзага келган вазиятни ўрганди, омма фикри билан қизиқди. Шу куни директор фаолиятидаги ютуқ ва камчиликлар айтилди. Йиғилишда сўзга чиққан ишчи-хизматчиларнинг кўпчилиги А. Абдукаримовнинг совхоз директорлиги вазифасида қолиб ишлашини ёқлаб гапирдилар. Унинг ўз фаолиятидаги камчиликлардан тўғри хулоса чиқариб, коллективга холисона раҳбарлик қилишига ишонч билдирдилар.

Афсуски, директор А. Абдукаримов областнинг раҳбар ходимлари қатнашган, хўжаликда соғлом муҳитни таркиб топтиришга қаратилган ўша тадбирини ўзига нисбатан имтиёз, деб тушунганга ўхшайди.

Яқинда редакция қабулхонасига хўжаликда бош инженер вазифасини бажарган Ваҳоб Нурматов мурожаат этди. Унинг қўлида «Сирдарьяагроцелинсовхоз» трестининг 1989 йил 23 февралдаги 42-сон буйруғи бор эди. Ҳамза номли совхоз дирекциясининг 52-сон буйруғини бекор қилиш ҳақида чиқарилган мазкур ҳужжатда жумладан шундай дейилган: Ҳамза номли совхоз директори А. Абдукаримов Ўзбекистон ССР Меҳнат қонунлари ҳақидаги кодекснинг 36-37 моддаларини қўпол бузган ҳолда совхоз бош инженери В. Нурматовни ҳеч қандай асоссиз тарзда ишдан бўшатиб юборган. В. Нурматов ариза ёзиб, директордан меҳнат отпускаси сўраган, аммо совхоз директори аризага «Отпуска берилиб, сўнг ишдан бўшатилсин» деб қайд қилган. Меҳнат отпускасидан қайтгач, В. Нурматов ишини давом эттиришга рухсат сўраб директорга бир неча марта мурожаат қилган. Аммо рад жавобини олган, ҳатто унга бошқа иш ҳам таклиф этилмаган. Оқибатда В. Нурматов 5 ой давомида ишсиз юрган...

...Меҳнат қонунлари ҳақидаги кодекснинг 36-37-моддаларини қўпол бузганлиги учун Ҳамза номли совхоз директори А. Абдукаримовга қаттиқ виговор эълон қилинсин... В. Нурматов 5 кун муҳлат ичида ишга тиклаииб, айбдор шахслардан 3 ойлик маоши ундирилсин...

— Беш ой бекор юриб, кейинчалик қўшни совхозга ўтиб ишлаб туришга мажбур бўлдим, — дейди В. Нурматов. — Шунча ёзишмалар, муҳокамалардан кейин директор инсофга келгандир, деб учрашсам, «Сиз ҳам ёзғичларнинг бирисиз, энди сиз билан бирга ишлолмайман, қаерга борсангиз бораверинг», — деди. Трестга мурожаат қилдим. Ҳақиқат қарор топадигандай эди. Аммо директор трест буйруғини бажармай турли рўкачларни қидириб топмоқда.

Совхозда бўлганимизда директор А. Абдукаримов дастлаб бизга шундай деди:

— В. Нурматов умуман бош инженерлик вазифасини бажармаган ва бу лавозимда ишламайди ҳам. Ҳужжатлари қалбаки. Бу ишни прокуратурага берганмиз. Шуғулланишяпти.

— Ахир, меҳнат дафтарчасига ҳар ким ўзича ёзиб олавермаса керак? Қолаверса, совхоз муҳри, кадрлар бўлими масъул ходимининг имзоси бор.

— Келишиб, тўғрилаган. Аслида бундай буйруқ бўлмаган.

— Унда нимага асосланиб сизнингча «айбдор»га 1986 йилнинг май ойидан 1987 йил февралигача бош инженер маоши тўлаб келинган? Уни шу лавозимда отпускага чиқариб, ишдан бўшатиш ҳақида буйруқ берган ҳам ўзингиз-ку?

— У пайтда мен бехабар бўлганман.

Қизиқ. Наҳотки раҳбар ўзи билан ёнма-ён ишлаган мутахассис фаолиятини йўққа чиқара олишига ишонса?

Бу каби мулоҳазалар кўп бўлавергач, В. Нурматовга қарши бошқа ҳужжатларни ҳам расмийлаштириб қўйишибди. Улардан бири совхоз касаба союз комитетининг 8-сон қароридир. Гўёки 1987 йил 14 март куни (директор буйруғидан 11 кун кейин) ўтказилган комитет йиғилишида дирекциянинг В. Нурматовни ишдан бўшатиш ҳақидаги буйруғи маъқулланган. Аслида касаба союз аъзосини ишдан бўшатиш учун дирекция касаба союз комитетидан илгарироқ расмий тарзда розилик сўраши керак эди. Қарорнинг қалбаки дейишимизга яна бир асос: ўша ҳужжатда йиғилишда қатнашди, деб фамилияси кўрсатилган комитет аъзоларининг бири, бўлим бошқарувчиси бўлиб ишлаган С. Элчиев В. Нурматовни ишдан бўшатиш ҳақидаги масала умуман муҳокамага қўйилмаганлигини таъкидлаяпти. Бу ҳам касаба союз комитетининг фаолиятсизлиги, масалага кўр-кўрона ёндашишдан бошқа нарса эмас. Аксинча, комитет директорнинг қайсарлик позициясини ҳимоя қилишига, шикоят ёзганларни таъқиб этишга шароит яратяпти.

Масалага янада аниқлик киритиш мақсадида «Сирдарьяагроцелинсовхоз» трестида бўлдик. Раҳбарлар, мутахассислар билан суҳбатлашдик. Ҳужжатлар билан тўлган папка билан танишдик.

— Ваҳоб Нурматовнинг талаби ўринли ва у ҳақ, — дейди трестнинг катта юрисконсульти Шодмон Худойқулов. — Қолаверса, бош инженер вазифасини бажариб турган шахсни директор ишдан бўшатиш ҳуқуқига эга эмас. Бу унинг вазифасига кирмайди. Директор эндиликда келтираётган важлар, тўғриланаётган ҳужжатлар эса ортиқча. А. Абдукаримовнинг собиқ Меҳнатобод район ички ишлар бўлимининг В. Нурматов хулқини муҳокама қилиш ҳақида юборган хатига асосан уни ишдан бўшатганман, дейиши ҳам ўринсиз.

Қайта қуриш жараёнидаги раҳбар одил, тўғри сўз, ўз хатосини бўйнига олишдан ор қилмайдиган, аксинча бошқаларни ҳам шунга даъват этадиган бўлиши керак. Ана шундай ҳаракат қилинса, ортиқча ёзишмалар, гап-сўзлар бўлмайди. Коллективдаги муҳит соғлом бўлади. А. Абдукаримовнинг ҳозирги позицияси қайта қуриш жараёнига, ошкоралик талабларига зиддир.

Б. САТТОРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Аҳоли мамнун

Қўшработ районида аҳолига кўрсатилаётган савдо хизмати кўлами тобора кенгайиб бормоқда. Ўтган йили нон комбинати қурилиб, ишга туширилганидан кўпчилик мамнун бўлган эди. Сўнгги вақтда универсам ва нон магазини фойдаланишга топширилди.

Ҳ. ЭЛМУРОДОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ИНСОНГА ЭЪТИБОР ШУМИ?

Тўйтепа шаҳрида яшовчи Ф. Ҳошимова редакциямизга йўллаган хатида шундай деб ёзган эди: «Дадам Эркин Ҳошимов иш устида оёғи оғриб, даволаниш учун профилакторийга ётди. У ерда аҳволи оғирлашиб, Тўйтепадаги касалхонага олиб боришди, бироқ ўзгариш бўлмади. Кейинчалик область шифохонасига ётқизишди. Мана, дадамнинг уйга келганларига икки ой бўляпти. На «Ленин йўли» колхози раиси М. Убайдуллаев ва на хўжаликнинг бошқа раҳбарлари «ҳолинг қалай» деб, бир оғиз сўраганлари йўқ. Нима учун улар инсон соғлиғи билан қизиқишмайди. Наҳотки, ҳеч бўлмаса беш минутга кириб, ҳол-аҳвол сўраш шунчалар қийин бўлса!»

Ушбу арзнома **ЎРТА ЧИРЧИҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ**га юборилган эди. У ердан олинган расмий жавобда қуйидагилар хабар қилинади:

— Ҳақиқатан ҳам Э. Ҳошимов «Ленин йўли» колхози пиёзини Новосибирск шаҳридаги тайёрлов идорасига топшириб қайтаётган вақтда касалланган. Сафардан қайтганидан сўнг у район ва область касалхоналарида ётиб даволанган. Шу вақт ичида колхоз раҳбарларидан ҳеч бири хабар олмаганлиги тўғри. Бунинг учун колхоз правлениеси раиси М. Убайдуллаев, партком секретари Х. Маҳкамов, касаба союз комитети раиси М. Фозиловлар узр сўрашди.

Колхоз партия ташкилоти секретари Х. Маҳкамовга хўжаликда инсон омилига эътиборни кучайтириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

АҲИЛ КОЛЛЕКТИВ ЮТУҒИ

Косон нефть-газ қидириш экспедициясининг Рустам Юсупов бошлиқ бурғиловчи бригадаси коллективи ойлик топшириқларини сурункасига ошириб адо этиб келмоқда. Сўнгги тўрт ойлик план ҳам 110 процент қилиб бажарилди.

Ҳозир бригада бурғиловчилари Кўкдумалоқ Конида иш олиб боришяпти. Бу ерда янги установкалар ёрдамида қудуқлардаги нефть ва газ запаслари аниқланмоқда. Чунончи, соф нефть ва газнинг состави, конденсатлар қай миқдорда эканлиги аниқ ҳисобга олинаётир. Бу эса қудуқларни давлат комиссиясига уч-тўрт ой олдин топшириш имкониятини бермоқда.

Бригадада турли миллат вакиллари аҳиллик билан меҳнат қилишяпти. Бу эса меҳнатда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритиш имконини бераётир. Масалан, ўтган йили қудуқларнинг унумдорлиги 39 процент ўрнига, 46,6 процентга етказилди, газ ишлаб чиқаришнинг ўсиши 101 процентни, нефть қазиб олишнинг ўсиши эса 115,7 процентни ташкил этди.

Суратларда: 1. Илғор бурғиловчилардан тожик йигити Абдунаим Арслонов, поляк Антон Ненартович, ўзбек Ихтиёр Қиличев, рус Станислав Чесняков ва бригада бошлиғи ўзбек Рустам Юсупов. 2. Кўкдумалоқ конида.

Ш. ШАРОПОВ суратлари (ЎзТАГ).

КАПИТАЛ МАБЛАҒЛАР САМАРАДОРЛИГИ ОШИРИЛСИН

СОВУРИЛАЁТГАН МИЛЛИОНЛАР

ЁКИ БЕЛГИЛАНГАН МУДДАТДА ЎРНАТИЛМАГАН 2,5 МИЛЛИОН СЎМЛИК ТЕХНОЛОГИЯ ЖИҲОЗЛАРИ ЯРОҚСИЗ ҲОЛГА КЕЛИБ ҚОЛГАНИ ХУСУСИДА

Ўзини-ўзи иқтисодий бошқариш шароитида ҳар бир сўмдан оқилона фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади. Зеро, иқтисодни билмаган истиқболни билмайди. Айтайлик, тўқувчи икки метр газламани брак қилди. Сифатсиз газламанинг қиймати унинг иш ҳақидан ушлаб қолинмоқда. Хўжалик ҳисобининг шарти ҳам ана шуни тақозо қилади.

Аммо гап тийинлар устида эмас, балки миллионлар устида борганида, иқтисодчилар бунга зид фактларга ҳам дуч келишмоқда. Кимларнингдир айби билан планлаштириш ва иш юритишдаги номутаносибликлар экономикамизга миллионлаб сўм зарар келтирмоқда. Бироқ айбдорларнинг бирор сўм жарима тўлаганлигини ҳеч ким кўрган эмас.

Ўтган йили Андижон областида умумий қиймати 94 миллион сўмлик ишлаб чиқариш объектлари фойдаланишга топширилмади. Бунинг сабаблари қуйидагича: қурилиш-монтаж ишлари пала-партиш ташкил этилди, тегишли министрликлар капитал маблағларни планлаштиришда чалкашликларга йўл қўйдилар. Буюртмачилар ва қурилиш ташкилотлари ўртасида ҳамжиҳатлик етишмаётир. Масалан, Андижон шаҳридаги мебель фабрикаси қурилишига 1984 йилда киришилган эди. Лойиҳа бўйича фабрика 47 ойда қуриб битказилиши ва 1988 йилда маҳсулот ишлаб чиқариши керак эди. Аммо бугунги кунга келиб ҳам фабрика қурилиши ўлда-жўлдалигича ётибди.

Корхонанинг қуриб битказилиши учун яна 2 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилиши лозим. Ҳозирги суръат бу маблағни ўзлаштириш учун икки йилдан зиёдроқ вақт кераклигини кўрсатмоқда. Бош пудратчи — «Узагропромстрой»нинг 1-қурилиш-монтаж бирлашмасига қарашли 106-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна ўтган йиллар давомида бирор марта ҳам белгиланган ҳажмдаги ишни бажара олмади. Чунки ташкилотнинг техника базаси заиф, меҳнатни ташкил этишда ҳам қатъий тартиб йўқ.

— Объектда қурувчилар учун иш кўлами кенг, — дейди қурилаётган мебель фабрикасининг директори А. Мусаев. — Бироқ улар вақтни бой беришяпти. Қолаверса, ишнинг сифати устидан ҳам назорат суст. Биноларнинг айрим қисмлари битмай туриб чўкяпти. Масалан, февраль ойида объектга 300 минг сўмлик дастгоҳ ва ускуна келтирилди. Яъни 300 кишининг бир маромда меҳнат қилиши учун барча шароитлар бор. Лекин монтаж иши билан атиги 50—60 киши шуғулланмоқда, холос.

Ёрдамчи пудратчилар ҳам ўз имкониятлари даражасида ишламаяптилар. 1-механизациялашган кўчма колонна газ қувурлари қурилишини ўтган йили бошлаши керак эди. Аммо 2 километрли газопровод қурилиши ҳалигача бошлангани йўқ. Шунингдек, 345, 361, 379-механизациялашган кўчма колонналарнинг қурувчилари ҳам турли баҳоналарни рўкач қилиш билан кифояланишяпти.

Қурилиш муддатининг чўзилиб кетишида баъзи министрликлар ҳам айбли. Лойиҳага кўра, объектга 10 та ишлаб чиқариш линияси ўрнатилиши керак. Фабрика дирекцияси линиялар учун ўз вақтида буюртма берди. СССР Ўрмон, целлюлоза-қоғоз ва ёғочни қайта ишлаш министрлиги уни 1988 йилда тўла бажаришга қабул қилди. Аммо лойиҳада кўрсатилган линиялар самарасиз топилиб, 1988 йилнинг дастлабки ойидан бошлаб ишлаб чиқаришдан олиб ташланди. Бир қатор ёзишмалардан кейин — шу йилнинг апрелида мамлакатимизнинг мебель фабрикаларидаги ортиқча линиялар йиғиштириб берилди. Бироқ, улар лойиҳадагига нисбатан бошқа типда экан. ГДР ва Польша Халқ Республикасида ишлаб чиқарилган линияларни монтаж қилишда талайгина муаммоларга дуч келинди. Чунки, кабеллар ва вентиляция жиҳозлари бир йил илгари олинган бўлиб, улар мамлакатимизда ишлаб чиқарилган дастгоҳларга мўлжалланган эди.

Линиялар амаллаб монтаж қилинган тақдирда ҳам келгусида улардан фойдаланишда қийинчиликлар содир бўлади. Сабаби: уларнинг технологияси бир-биридан фарқ қилади. Қолаверса, барча линиялар учун эҳтиёт қисмлар топишга ва уларни созлайдиган кадрлар тайёрлашга тўғри келади. Фабрика битмасданоқ муаммолар гирдобига тушмоқда.

Қурилишлар муддати чўзилгач, замонавий лойиҳалар ҳам 5—6 йилда маънавий жиҳатдан эскиради. Ўрнатилган қимматбаҳо дастгоҳ ва ускуналар ҳам бугунги кун талабига жавоб бермай қолади. Натижада корхоналар битмай туриб, уларни реконструкциялаш зарурияти туғилмоқда. Андижон областида кейинги йилларда ишга туширилган Ильичевск ғишт заводи, бир қатор тўқимачилик ва паррандачилик фабрикаларида ана шундай вазият юзага келди. Оқибатда Ильичевск ғишт заводи тўла инқирозга учради.

Қайта қуриш шароитида ҳам планлаштириш ва ижрочилик интизоми яхшиланмаяпти. Бунда министрликларнинг ҳам айби бор. Қолаверса, маҳаллий ҳокимият органлари ишлаб чиқариш объектлари қурилишини бир маромда йўлга қўйиш билан суст шуғулланяптилар. Улар ўзларининг ваколатларидан фойдаланиб, планлаштиришда қатъий тартиб ўрнатилишига эришишлари, қурилиш ташкилотлари ўртасидаги алоқаларни мувофиқлаштиришда изчиллик кўрсатишлари керак.

К. НИШОНОВ.

• РЕСПУБЛИКА ДАЛАЛАРИДА •

Бир ёқадан бош чиқариб

Апрель ойининг ўрталарида қутурган табиий офат Андижон область Пахтаобод район хўжаликларига жиддий зарар етказди. Бу ерда келтирилган зарар 23,3 миллион сўм ҳисобланмоқда. Ундан сўнг, ўлганнинг устига тепган деганларидек, дов-дарахтларни, экинларни совуқ уриб кетди. Хўш, ишлар қандай, район меҳнаткашлари шу давр ичида нималарни қилишга улгурдилар? — Ўзбекистон ахборот агентлиги мухбири К. Низомовнинг бу саволига халқ депутатлари Пахтаобод район Советининг раиси **Ҳ. Янгибоев** жавоб беради:

— Кейинги йилларда табиат тез-тез ўз «қилиғи»ни кўрсатмоқда — жала қуйиб, сел ёғмоқда, бунинг устига совуқ тушганини айтмайсизми. Бироқ ҳеч қачон шу даражада катта табиий офат бўлмаган эди. «Коммунизм», «Андижон», «Коммуна», Энгельс номли колхозлар, «Маданият» ва «Гулистон» совхозларининг далаларига айниқса қаттиқ шикаст етди. Жами 17 минг гектарга яқин майдондаги экинзорга зарар етказилди. Шунинг қарийб 13 минг гектарини пахтазор ташкил этади, бу майдоннинг ярмига қайтадан чигит экишга тўғри келди. Кўпгина аҳоли пунктларидаги уй-жойлар ва ташкилотларнинг бинолари ҳам шикастланди.

Табиий офат рўй берган куннинг эртасиданоқ тиклаш ишларини бошлаб юбордик. Бунда областдаги бошқа районларнинг меҳнаткашлари катта ёрдам беришди. Улар бу ерга ўз техникаси ва қайта экиш учун зарур уруғликлари билан келган эдилар. Табиий офат бўлган куннинг эртасигаёқ районимизга 200 дан кўпроқ автомобиль ва бошқа техника, юзга яқин сеялка, культиватор, ҳайдов тракторлари келди.

Ҳозир районимиз далаларида табиий офат оқибатлари амалда тўла тугатилди деб ишонч билан айтса бўлади.

Хашак мўл бўлади

Қамаши районидаги «Фарғона» совхозида 527 гектар майдондаги беданинг иккинчи ўрими тугалланди. Ҳар гектар ердан 50 центнердан пичан ўриб олинди. Совхознинг Норбой Мўминов, Холмурод Нормуродов, Ўрол Маъмуров бошлиқ ем-хашак бригадалари бу йил беда парваришини тўғри йўлга қўйиб, мавжуд бедазордан камида тўрт марта ҳосил ўриб олишни режалаштиришган. Бу — гектарига 200 центнердан пичан, демакдир.

Хўжалик чорвадорлари мавсумда 5 минг тонна хашак тўплаш мажбуриятини қабул қилишган. Шунинг 4 минг тоннасини тўйимли озуқа — беда пичани ташкил этади. Бу минг бош қорамол ва 3 минг бош совлиқ учун бир ярим йилга етадиган озуқа бўлади.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ярим йиллик план бажарилди

Маҳсулдорликни ошириш имкониятларидан ўринли фойдаланиш — Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхоз чорвадорларига муваффақият келтирди. Хўжаликда сут етиштириш ва давлатга сотиш ярим йиллик планлари ошириб адо этилди.

413 бош соғин сигирнинг ҳар биридан ҳозиргача ўрта ҳисобда 1400 килограммдан серқаймоқ сут соғилди. Давлатга сотилган сут миқдори эса олти ойлик планидаги 480 ўрнига 495 тоннани ташкил этди. Бу ўтган йилнинг шу давридагисидан 41 тонна кўпдир.

Эришилган муваффақиятда Гулсара Ғаниева Жонигул Тўхтаева, Гулбаҳор Алимова каби илғор соғувчиларнинг муносиб улушлари бор.

Қ. ҲОЖИЕВ.

ЗАРБДОР КУНЛАР

Наманган области. Янгиқўрғон районидаги Ульянов номли совхоз пиллакорлари областда биринчи бўлиб давлатга «кумуш тола» топширишни бошлаб юбордилар.

Бироқ шунга қарамай, мўл ҳосил етиштирилди. Хўжалик миришкорлари 50 тоннадан зиёд пилла тайёрлашга аҳд қилдилар. Бу пландагидан 7 тонна кўпдир. Звено бошлиғи Рислиқхон Саидова, унинг қизи Зарифа ва уларнинг қўшниси Солбар Комилова хўжаликда пешқадамликни қўлдан беришмаяпти.

Сирдарё области. Дўстлик районидаги Қосим Раҳимов номли совхознинг соҳибкор кооперативи аъзолари бу йил эрта кўкламданоқ астойдил меҳнат қилаётирлар. Улар бу йил 36 гектар майдонга маккажўхори уруғи қадаб, уни меҳр билан парвариш қилмоқдалар.

Коллектив аъзолари бу йил ҳар гектар майдондан пландаги 40 центнер ўрнига 60 центнердан «каҳрабо дон» етиштиришни кўзламоқдалар.

Зарбдор меҳнат қилаётган пиллакору маккажўхорикорларни сураткашлар тасвирга туширишди. Ўнгда моҳир пиллакорлар Р. Саидова, унинг қизи Зарифа (юқорида) ва С. Комилова. Маккажўхорикорлардан кооператив бошлиғи Нормурод Авазов (пастда) Яхшилик Абдужалилов ва тракторчи Ихтиёр Холматов.

А. КОВТУН (ЎзТАГ) ва
У. ҚЎШВОҚОВ суратлари.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНИ

Ҳиндистон Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Трилоки Натх Кауль Ўзбекистонга меҳмон бўлиб келди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов 13 июнь куни меҳмонни қабул қилди. Суҳбат чоғида Ўзбекистон ССР билан Ҳиндистон Республикаси ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг турли жиҳатлари ҳақида фикр юритилди.

Дўстона суҳбатда Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри С. О. Азимов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Л. Ш. Беккулбекова, Ҳиндистон Республикасининг Тошкентдаги бош консули И. Кумар иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ОРОЛ ВА ОРОЛБЎЙИ МУАММОЛАРИ

«Билим» жамияти Қорақалпоғистон ташкилоти правлениеси уюштирган регионал семинар шу мавзуга бағишланди. Семинар 12 июнь куни Нукус шаҳрида иш бошлади. Унда таниқли метеорологлар, географлар, биологлар, геологлар, шифокорлар, экологлар, юристлар, журналистлар, шунингдек Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон, Москва ва Ленинграддан келган партия ва совет ходимлари ҳам қатнашмоқдалар. Семинар қатнашчилари икки кун давомида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Орол денгизи районидаги экология ва санитария ҳолатини тубдан яхшилаш, унинг ҳавзасидаги сув ва ер ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ва унинг муҳофазасини кучайтириш» тўғрисидаги қарори қандай бажарилаётганини муҳокама қиладилар.

Давра суҳбатлари бўлади, семинар қатнашчилари автоном республика меҳнат коллективларида сўзга чиқишади.

(ЎзТАГ).

РАҲМ-ШАФҚАТ БЕЛГИСИ ОСТИДА

Тошкентда «Меҳрибонлик» жамиятининг таъсис конференцияси бўлди. Жамиятнинг мақсади эзгулик ва раҳм-шафқат йўлида фаолият кўрсатиш, социал жиҳатдан ҳимояга муҳтож кишиларга ёрдам беришдан иборат.

Тошкент шаҳар комсомол комитети, ёшларнинг хўжалик ҳисобидаги «Виза» фирмаси, Ўзбекистон «Раҳм-шафқат ва сиҳат-саломатлик» республика фонди, Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги социал таъминот ва соғлиқни сақлаш бошқармаси, Тошкент телевидениеси ана шу жамиятни таъсис этишди. «Меҳрибонлик» жамиятининг ўзига хос хусусияти шуки, у ўз атрофига турли социал гуруҳларга мансуб кишилар — инвалидлар, ёлғиз пенсионерлар, ёлғиз оналар ва кўп болали оналарни ўзаро ёрдам принциплари асосида бирлаштиради. «Меҳрибонлик» жамиятимиздан ажраб қолган кишиларга — қамоқхоналардан қайтганларга ёрдам қўлини чўзади.

— Бизда узоқ вақтгача социал жиҳатдан ҳимояга муҳтож бўлган бу кишиларда муаммолар йўқ деб ҳисоблаб келишарди. Лекин аслида бундай эмас, — деди «Меҳрибонлик» правлениесининг раиси Содиқ Убайдуллаев. — Аввалига инвалидлар жамиятини тузмоқчи эдик, лекин кейинчалик уларни алоҳида группага ажратиб қўйиш мумкин эмаслигини тушундик. Инвалидларнинг ўзлари олдиларида турган қатор-қатор муаммоларни бартараф эта олмайдилар. Социал жиҳатдан оқланишга муҳтож бўлган бошқа кишиларни ҳам четда қолдириш мумкин эмас. Давлатимиз яқин вақтларда уларнинг муаммоларини ҳал эта олмаслигини тушунамиз. Шу сабабли ўз кучимиз, имкониятларимиз билан бир-биримизга ёрдам беришни хоҳлаймиз. Жамиятимиз аъзолари ишлай оладиган хўжалик ҳисобидаги корхоналарни, тикувчилик, тўқувчилик, муқава цехларини очишни мўлжаллаяпмиз. Айтганча, шундай цехларнинг бири — радио-телевидение устахонаси амалда ташкил этилиб бўлинди. Барча корхоналарда инвалидлар учун икки процент миқдорида жой ажратилади, лекин уларни ишга олишдан кўпинча бош тортишади ёки улардан қутилишга ҳаракат қилишади. Корхоналарнинг хўжалик ҳисобига ўтиши билан эса уларнинг ишга жойлашиши янада оғирлашди. Инвалидлар ишлаётган корхоналар давлат бюджетига солиқ тўлашдан озод қилинадилар ва фойданинг 70 проценти жамият фондига ўтказилади.

Жамиятимизнинг моддий базаси уни таъсис этган ташкилотлар берган бадаллардан хайр-эҳсонлар, хайрия концертлари, лотереялардан тушаётган даромадлардан ташкил топади. Бу маблағларни муҳтож кишиларга моддий ёрдам беришга, уларнинг турмуш шароитларини яхшилашга сарфлаймиз. «Меҳрибонлик» физкультура-соғломлаштириш марказлари қурилишини, кам таъминланган ва кексайиб қолган кишилар учун бепул ошхоналар ташкил этиш, ишонч телефонини ишга тушириш, инвалидлар учун оила хизматини йўлга қўйиш ва шунга ўхшаш кўп тадбирларни режалаштирган.

Асосан ёшлардан ташкил топган, ўзига, ўз кучига ишончни йўқотмаган ташаббускор группа ишни охиригача етказиш учун собитқадамлик билан кўп ишларни қилишига тўғри келди. Бир йил илгари улар инвалидлар жамиятини тузишга бефойда уриниб кўрдилар. Ўшанда бу ғайратли ёшларнинг тажрибаси етишмади, бунинг устига улар ёрдам сўраб мурожаат этган кўпгина идоралар инвалидлар муаммолари билан шуғулланадиган ташкилотларни ишини такрорлашнинг ҳожати йўқ, деб ҳисоблашарди. Лекин бугунги кунда жамиятимизда яхшилик, меҳр-шафқат жуда-жуда етишмаяпти, муаммолар эса шу даражада кўп йиғилиб кетганки, иш ҳамма учун етиб ортади.

Энг муҳими одамларга жисмоний жиҳатдан эмас, маънавий жиҳатдан оқланиш зарур. Биз уларга ачинишимиз керак эмас, балки бу кишилар жамиятимизга керак эканликларини юракдан ҳис қилишлари зарур. Уларни ўзимиздан узоқлаштирмасдан ҳақиқий инсоний меҳр билан ўраб олишимиз лозим.

И. ГРЕБЕНЮК,
ЎзТАГ мухбири.

✦ Усмонхон Эшонхўжаев 1937 йили Москвада ҳибсга олинди, сўнг Тошкентга келтирилиб, НКВД учлиги қарори билан халқ душмани сифатида отиб ташланди. Шунда у ҳали 38 ёшга ҳам тўлмаганди.

• ҲАҚИҚАТНИНГ МАШАҚҚАТЛИ ЙЎЛИ •

ЖАҲОЛАТ ҚУРБОНИ

Қўлимизда У. Эшонхўжаевнинг сўроқ чоғида ёзиб олинган анкета маълумотлари, РКП (б) Марказий Комитетида масъул вазифада хизмат қилганда тўлғазган шахсий иши, Ватанимизнинг турли архивларидан излаб топилган ҳужжатлар, қўлёзмалар бор. Улар бу ўзбек большевигининг босиб ўтган шонли, лекин машаққатли, пировардида, фожиали ҳаёт йўлидан ҳикоя қилади.

У асли андижонлик эди. Пахтакор деҳқон оиласида дунёга келганди. Аввал мусулмон мактабида, сўнг мадрасада, кейинроқ эркаклар гимназиясида таҳсил кўрди.

Ўзбек зиёлиси Усмонхон хабар ва мақолалари билан рус тилида чиқаётган «Туркестанский голос» газетасида қатнашарди. Газета 1917 йил 14 февраль сонида фаол мухбирга шундай мурожаат қилганди: «Усмонхон Эшонхўжаевга. Сизнинг мақолангизда илгари сурилган масала, айниқса маҳаллий киши сифатида бизни ғоятда қизиқтирди. Мазкур масала юзасидан Сиз билан гаплашиш иштиёқида Сиз учун қулай вақтда редакцияга киришингизни илтимос қиламиз».

Бу таклифга мувофиқ У. Эшонхўжаев редакцияда ишлай бошлайди. «Бу газета, — деб эслаганди у кейинчалик, — бутун Туркистонда ўзининг инқилобий йўналиши жиҳатидан ягона газета эди. Газетанинг муҳаррири Туркистонда танилган социалист-революционер Вадим Чайкин эди».

Усмонхоннинг кўз ўнгида замон ҳақсизлик ва адолатсизликлари, қўли қадоқ меҳнат аҳлининг аянчли қисмати, хўрланиш ва камситишлар, қашшоқлик ва қолоқлик даҳшатлари, диний жаҳолат ва уламоларнинг жирканч иллатлари намоён бўлди. Айни чоғда у мустамлака Туркистон узра инқилобий ҳаракатлар куртак отаётганини кўриб, эрк учун курашга отланди. «Менинг жамоатчилик фаолиятим, — деб ёзганди у 1923 йили,— февраль революцияси давридан бошланди ва инқилобий жамоат ишларида фаол қатнашишга жазм этдим. Кўпчилик манфаатларига хизмат қилувчи ва янгидан вужудга келган турли жамоат органларида хизмат қилдим. Масалан, «Маориф ҳаваскорлари» жамиятини биринчи бўлиб ташкил этишда фаол қатнашдим ва унга бошчилик қилдим».

«Аврора» садоси эски дунёни ларзага келтирганида кеч куз эди. Аммо Октябрь инқилоби башарият тарихига баҳор бўлиб кирди. Октябрь мазлум халқларга озодлик йўлини кўрсатди. Узоқ Андижоннинг жабрдийда заҳматкашлари ҳам Советларнинг кураш байроғи остига жипслашдилар. Усмонхон эса Октябрь ғалабасини зўр шодлик билан кутиб олди. Инқилобнинг дастлабки кунлариданоқ большевиклар Д. С. Урюпин, И. Ф. Шадиро, И. Бородавкин, А. П. Салаев, Ҳаққул Ҳусанбоев, инқилобий фаолиятини анча аввал бошлаган А. Ўрозалиев, О. Юсупов, К. Алиев, К. Олимов, С. Қосимбеков ва бошқалар кўмагида Советлар ҳокимиятини мустаҳкамлашга астойдил киришиб кетди. У бошчилигида очларга ёрдам берувчи «Қизил Ярим ой» жамияти тузилди. Етим-есирларга, қариялар, беваларга моддий ёрдам уюштирилди. Бой-феодаллар мулкини мусодара этиб, очларга ёрдам бериш фондлари ташкил этди, Андижонда халқ маорифига раҳбарлик қила бошлади. Унинг бошчилигида П. Полторацкий номли политехника билим юрти, темир йўл билим юрти, халқ университети ташкил қилинди. Ўқитувчи кадрлар тайёрлана бошланди. У. Эшонхўжаев уезд-шаҳар ижрокоми аъзоси сифатида совет қурилиши бўйича катта ишлар олиб борди.

У 1920 йил январида Москвага ўқишга юборилди. Я. М. Свердлов номидаги Коммунистик университетни битирди, апрель ойида партия сафига қабул қилинди.

1920 йилдан 1921 йил августига қадар РСФСР Ташқи ишлар Халқ комиссарлигининг Ўрта Осиё бўлимида шарқ тиллари бўйича таржимонлик қилди.

1921 сентябридан у Тошкентда ишлай бошлади. Туркистон республикаси Советларининг X съездида Марказий Ижроия Комитет аъзоси қилиб сайланди ва унга республика халқ маорифи раҳбарлиги топширилди. Ўлкада совет маориф системасининг шаклланиши, мактаблар очилиши, дарсликлар, ўқув программалари, ўқитувчилар учун қўлланмалар яратиш унинг номи билан боғлиқ бўлди. Бу соҳада Усмонхон биринчи халқ ўқитувчиси, сиёсий ва жамоат арбоби, маърифатчи Абдулла Авлоний билан ҳамкорлик қилди.

У. Эшонхўжаев Туркистон АССР халқ маорифи комиссарлиги илмий Советининг раиси ҳам эди. У 1922 йил июлидан Туркистон Компартияси Марказий Комитети матбуот секторини бошқарди, пропаганда ва агитация бўлими мудири ўринбосари, «Туркистон» номли ўзбек газетаси, «Инқилоб» номли адабий, оммавий-сиёсий ойлик журнал муҳаррири бўлиб хизмат қилди. Туркистон Компартияси Марказкоми котиби Т. С. Эпштейн, Туркистон Советлари Марказий ижрокоми раиси И. Ҳидиралиев имзолаган мандатда У. Эшонхўжаевга Туркман областида Советларнинг съездини ўтказишга бошчилик қилиш топширилганди. Туркистон АССР Советларининг XI съездида у Туркистон Марказий ижрокомига аъзо бўлиб ва РСФСР Советларининг X съездига вакил қилиб сайланди. Советларнинг биринчи съездида ҳам иштирок этди.

1923 йил 11-16 мартда бўлиб ўтган Туркистон Компартияси съездида У. Эшонхўжаев Марказкомга аъзо қилиб сайланди. Марказком котиби Ф. Ю. Светлов имзолаган характеристикада У. Эшонхўжаев маҳаллий ходимлар ичида эҳтиросли, вазиятга қараб мустақил иш кўрадиган, сиёсий-маърифат ва адабий ишларда катта тажрибага эга, сиёсий етук, марксча тайёргарлиги яхши, тиришқоқ ходим сифатида таърифланган.

1924 йил 21 январда В. И. Ленин вафот этди. Туркистон халқи ҳам чуқур қайғуга ботди. Мотам комиссиясига У. Эшонхўжаев ҳам киритилганди. У меҳнаткашлар олдида нутқлар сўзлади, партия ва совет ташкилотлари кенгашларида докладлар қилди, Ленин ҳақида публицистик мақолалар эълон этди.

Сарғайиб қолган архив ҳужжатлари бу эҳтиросли ўзбек большевигининг кўп қиррали фаолиятидан ҳикоя қилади. 1924 йил 17 февраль. Тошкентда Советлар уйи Туркистон республикаси «Қўшчи» союзлари 11 қурултойига келган вакиллар билан гавжум. Маъруза қилаётган У. Эшонхўжаев маҳаллий халқ аёлларини кўплаб «Қўшчи» совхозларига, Советлар ишига жалб этишнинг аҳамиятини жон куйдириб гапирарди. У шундан сўнг Туркистон Компартияси Марказкомида пропаганда ва агитация бўлимига мудирлик қила бошлади. Ана шу суронли йилларда ленинча миллий сиёсатни, социалистик интернационализм ва халқлар дўстлигини собиқ мустамлака ўлкасида амалга ошириш бениҳоя оғир эди. Бунда ҳам буржуа миллатчилигига, ҳам буюк давлат шовинизмига қарши кураш олиб боришга тўғри келганди.

Усмонхон Эшонхўжаев раҳбарлигидаги Сирдарё область партия комитети бюро аъзолари «худосизлик»да, «ислом динидан қайтишда» айбланди. Бу билан Сирдарё областига қарашли Тошкент эски шаҳар аҳолиси баъзи қатламлари партия ва давлат сиёсатига қарши норозилик билдирмоқчи бўлдилар. Улар диний сарқитлар ва маҳаллийчилик кайфиятида бўлган аҳолининг айрим қисмини партия ва совет органларига ҳамда уларнинг раҳбарларига, хусусан Низомиддин Хўжаев, Маннон Рамз, Усмонхон Эшонхўжаевга қарши қўйишда фойдаланмоқчи бўлдилар. У. Эшонхўжаев бундай миллий оғмачи группага қарши курашда тўғри сиёсий йўл тутди.

Бироқ у баъзан «сўл» томон оғиб ҳам кетганди. Туркистондаги «сўл» коммунистлар эски турмуш сарқитларига қарши, миллий зиёлиларнинг лоқайд вакилларини совет муассасаларига жалб этишга қарши, фақат камбағал ва батраклаогагина таяниш учун курашгандилар.

1924 йил 4—9 мартда бўлган Туркистон Компартияси Марказий Комитети пленумида «сўл» коммунистлар, жумладан У. Эшонхўжаевнинг хато қарашларини С. Сегизбоев, Д. И. Манжара, И. И. Межлаук, В. С. Ляпин, И. М. Варейкислар танқид қилдилар. Танқиддан тегишли хулоса чиқариб олган У. Эшонхўжаев камчиликларини амалий ишда тугатишга эришди. Бунда унга Я. Э. Рудзутак, С. И. Гусев, Г. К. Оржоникидзе, Ф. Ю. Светлов каби ленинчилар билан бевосита мулоқотда бўлиши катта таъсир кўрсатди.

Туркистон Компартияси VIII съездида (1924 йил май) У. Эшонхўжаев партия қурилиши тўғрисида доклад қилди. Қабул этилган резолюцияда Ленин чақириғи даврида партия сафига қабул қилинганлар, ёшлар ва хотин-қизлар орасида олиб борилаётган ишларни кучайтириш, кадрларни тўғри танлаш, жой-жойига қўйиш ва ўстириш, эскилик сарқитларига қарши курашиш, ҳар қандай гуруҳбозликка чек қўйиш каби вазифалар партия ташкилотлари зиммасига юклатилди. У. Эшонхўжаевнинг резолюция лойиҳасига «Йўқолсин саводсизлик» жамияти ишини қўшимча маблағлар билан таъминлаш зарурлиги, олий ўқув юртлари, коммунистик университетлар ишига, студентларнинг партиявий, касаба союз ва бошқа оммавий ишлар билан алоқасини мустаҳкамлашга жиддий эътибор берилиши кераклиги тўғрисидаги қўшимчасини съезд бир овоздан қабул қилди. Съезд уни яна Марказкомга аъзо қилиб сайлади.

РКП (б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси 1924 йил 30 октябрда У. Эшонхўжаевни Ўзбекистон Компартиясини ташкил этиш бўйича муваққат ташкилий бюросининг аъзоси қилиб тасдиқлади. Янги маъмурий бўлиниш муносабати билан унинг фаол иштирокида партия ташкилотлари расмийлашди, кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва мустаҳкамлаш соҳасида самарали ишлар қилинди. Айни чоғда У. Эшонхўжаев Ўзбекистон ССР Революцион Комитети аъзоси ҳам эди.

Ревком Ўзбекистон ССР Советлари биринчи Қурултойини тайёрлади. 26 ёшли большевик У. Эшонхўжаев Ўзбекистон Компартияси I съезди, республика I Қурултойини ҳар жиҳатдан тайёрлашда жонбозлик кўрсатди. Съезд Бухорода бўлди. Унда Бутуниттифоқ оқсоқоли М. И. Калинин иштирок этди. Ҳар икки съезд вакили У. Эшонхўжаев докладлар билан чиқиш қилди, съезд рус, ўзбек ва тожик тилларида олиб борилди. Усмонхон вакиллар сўзини таржима қилиб турди.

Бу пайтда у Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири, «Қизил Ўзбекистон» газетасининг муҳаррири эди. Унинг муҳаррирлигида республика ташкил топишига бағишланган «Қизил Ўзбекистон» газетасининг 12 бетли махсус сони чиқди. Газетанинг биринчи бетида «Яшасин бахтли турмушга қадам қўйган Ўзбекистонга ибрат кўзи билан боқувчи Шарқ» деган алангали сўзлар чоп этилганди. Бош мақолани У. Эшонхўжаевнинг ўзи ёзганди. Унда мана бундай сатрларни ўқиш мумкин: «Биз оғир ва катта ишга бел боғладик, аммо йўлимизнинг ҳар қандай қора тўсиқлари ғалабага эришувимизга ғов бўла олмайди. Ўз бахтимизнинг чироғини ёқаётган ўзбек меҳнаткашларининг ғолиб юришида эса «Қизил Ўзбекистон» бел боғлаб хизмат қилади...»

Улуғвор кўтаринкилик, самимият, оммани катта курашга чорловчи даъваткор сўзлар орқали У. Эшонхўжаев миллий масала ҳақида шундай деб ёзганди: «Ўрта Осиё Жумҳуриятларининг миллий ва мамлакат чегараланишларидан туғилган Ўзбекистон Жумҳурияти фирқамиз миллий сиёсатининг меваси бўлиб, бу тарихий воқеа бир турли фикрларга қарши, шубҳасиз олдинга боришдан иборатдир. Ўзбекистон Ижтимоий шўролар жумҳурияти Шарқ мазлумларининг ибрат курашларига буюк ўрнак бўла олади...»

Бухородаги съездда У. Эшонхўжаев Ўзбекистон Компартияси Марказкомига, Ўзбекистон давлати ва ҳукуматига аъзо бўлиб сайланди. У 1925 йил майида бўлиб ўтган СССР Советларининг учинчи съездида қатнашди. Ўзбекистон ССР СССРга ихтиёрий қўшилди. У. Эшонхўжаев СССР Марказий Ижроия Комитетига аъзо қилиб сайланди. У ўзбеклардан биринчи бўлиб Москвадаги Қизил профессорлар институтининг фалсафа бўлимини битирганди. Тошкентда Ўрта Осиё Коммунистик университетида Марксизм-ленинизмдан лекциялар ўқиди. Аммо кадрлар сиёсатида 20-30 йилларда Ўзбекистонда юз берган хато ва нуқсонлар туфайли У. Эшонхўжаев ВКП (б) Марказий Комитети ихтиёрида бўлди. Бу ерда масъул ходим, сўнгра СССР Марказий ижрокоми ҳузуридаги СССР Халқлари Марказий нашриёти раиси, 1931-1932 йилларда ВКП (б) Шимолий Кавказ ўлка комитети маданий пропаганда, ташкилий бўлимлари мудири, ВКП (б) Чечен-Ингушия обком секретари, ВКП (б) Микоян шаҳар секретари, кейинчалик Шимолий Кавказ ўлка партия комитети секретари бўлиб ишлади.

У. Эшонхўжаев 1935-1937 йилларда Красноуфимск темир йўли сиёсий бўлим бошлиғи, Қозон темир йўли Агриз Сиёсий бўлими бошлиғи, Қозон темир йўли сиёсий бўлими қошидаги партия курси мудири лавозимларида ишлаб социалистик қурилишга бор кучини сарфлади.

Халқ ва партиянинг жонкуяр, содиқ фарзанди Усмонхон Эшонхўжаев фаолияти юзасидан биз академик ёзувчи Комил Яшин, кекса коммунистлар — Мухтор Олимов, Асқар Акбаров, марҳум Олимжон ота Саркоров билан суҳбатлашган эдик. Унинг ҳаёти ва фаолияти ҳақидаги ноёб тарихий ҳужжатларни кўздан кечиришга муяссар бўлдик. Кўз ўнгимизда у ўзбек совет матбуотига асос солувчилардан бири, истеъдодли ташкилотчи, партия ва халқнинг содиқ фарзанди, ишда принципиал, ажойиб нотиқ, рус тилини мукаммал эгаллаган марксист, кучли публицист, эҳтиросли маърифатпарвар, ажойиб дўст сифатида гавдаланди.

У партиянинг кўпқиррали фаолиятидан катта сабоқ олди. Ҳаётнинг мураккаб соҳаларига кўз-қулоқ бўлиб, ўз малакасини ва билимини такомиллаштирди, душман кучлари билан астойдил курашди, баъзан иғво ва туҳматларга ҳам дуч келди. Аммо иродаси мустаҳкам ва букилмас эди. У қаерда бўлмасин партиянинг юксак ишончини оқлади, Ленин ғояларини ҳимоя қилди. Унинг қисқа, аммо ёрқин, мазмундор ҳаёти халқ манфаати учун, социализм ғоялари тантанаси учун фидокорона кураш намунасидир.

Р. ШАМСУТДИНОВ,
тарих фанлари доктори.

СИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШЯПТИ?

ХАРИДОР ТАЛАБИ АСОСИДА

Қамаши районидаги Ж. Эшпўлатов мудир бўлган 8-магазин коллективи ишни харидорлар талаби ва эҳтиёжлари асосида ташкил этаётганлиги туфайли планларни узлуксиз ортиғи билан бажариб келмоқда. Ўтган йили аҳолига топшириқдаги 312 минг сўмлик ўрнига 360 минг сўмлик ҳажмда хизмат кўрсатилган бўлса, шу йилнинг дастлабки 5 ойида меҳнаткашларга қўшимча деярли 20 минг сўмлик озиқ-овқат ва саноат моллари етказиб берилди.

П. ГАДОЕВ.

КООПЕРАТИВ ЁРДАМГА КЕЛДИ

Избоскан районида «Дурадгор» кооперативи тузилганига кўп бўлгани йўқ. Аммо кооператив олинган буюртмаларни вақтида, сифатли адо этиш билан эътибор топмоқда. У уй-рўзғор буюмлари тайёрлашдан ташқари болалар муассасаларини ремонт қилиш, чойхона ва ошхона бинолари қуриш ишларида фаол қатнашмоқда. Кооператив коллективи айни вақтда бир йилда адо этиладиган иш ҳажмини 1 миллион сўмга етказиш учун курашаётир.

М. РАҲИМОВ.

ҚАЧОНГАЧА АЗИЯТ ЧЕКАМИЗ?

Деҳқонобод районида аҳолини кундалик эҳтиёж моллари билан таъминлашга эътибор кам. Илгари мактаб ўқувчиларига ўқув қуроллари ва кўргазмали воситаларни олиш учун шаҳарга боришга тўғри келган бўлса, энди совун, тиш порошоги каби молларни харид қилиш учун ҳам Қарши шаҳрига қатнашга тўғри келяпти. Область марказига бориш учун эса ўнлаб километр йўл босиб ўтиш керак. Ҳамқишлоқ ва ҳамрайонларимиз савдо хизмати яхши йўлга қўйилмаганлигидан қачонгача бундай азият чекадилар?

Деҳқонобод совхозида истиқомат қилувчилар:

С. ҚУРБОНОВА,
Г. БЕРДИЕВА,
Р. САМОНОВА
ва бошқалар.

* * *

Шунингдек, газетхонлардан фарғоналик Т. Ҳамидов, андижонлик З. Нажмиддинов, У. Абдусаломов, С. Абдураҳимов, М. Абдуқодиров, Ҳ. Қодиров, наманганлик Т. Тошпўлатов, сурхондарёлик Ҳ. Хўжамқулов, С. Бобоев, Навоий шаҳридан Ҳ. Сангиновлар ҳам ана шу мавзуда хат-хабарлар йўллашган.

• ФАРҒОНАДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР •

ЖАСОРАТ ОНЛАРИ ВА КУНЛАРИ

ЎЗТАГ МАХСУС МУХБИРИ 12 ИЮНЬ КУНИ ФАРҒОНА ОБЛАСТИДАН ҚУЙИДАГИЛАРНИ ХАБАР ҚИЛДИ

Бугун тонготарда ички қўшинлар бўлинмаси билан биргаликда биз Киров районидаги Горск посёлкасига йўл олдик. Бу посёлка областнинг энг ғарбий қисмида жойлашган. Бундан уч кун муқаддам бу ерда осойишта эди. Экстремистлар тўсатдан ҳужум қилдилар ва зарбага учрадилар!

Босқинчиларнинг тактикаси ўрганилган. Эрталаб улар қишлоқларга тарқаб кетишади, туш пайтида эса мўлжалдаги жойга йиғила бошлайдилар. Босқин олдидан месхети турклари ҳақида, ўқ узиши гўё тақиқлаб қўйилган солдатлар ҳақида ёлғон миш-мишлар тарқатилади. Экстремистлар ёшлангларга дўқ-пўписа қилишиб, уларни ўз тўдаларига қўшиб олмоқдалар, шу ёшлар ёрдамида кўчаларнинг жойлашишини, янги қурбонлар яшайдиган жойларни билиб олмоқдалар.

Аммо аҳвол ҳозир ўзгарган, дарҳақиқат, воқеалар бошланган кезларда милиция ходимлари ва ички қўшинларнинг солдатлари ўқ отилаётганида, тошлар ва ёндирувчи моддалар солинган шишалар дўлдек ёғилаётганида ўзларини фақат қалқон билан ҳимоя қилишлари мумкин эди. Эндиликда эса аҳвол жуда оғирлашгани сабабли ўт очмоқдалар.

Ўтган кун, умуман, осойишта ўтди. Барча аҳвол танг бўлиб турган жойлар назорат остига олинган, ички қўшинлар солдатлари, Ички ишлар министрлиги ўқув юртларининг курсантлари ва ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органлари бир қанча жойдаги қалтис вазиятга барҳам бердилар.

Қўқон яқинидаги пансионатда ҳозир 2 мингга яқин месхети турклари бор, уларни ички қўшинлар солдатлари қўриқлаб туришибди. Кечқурун оператив штабга ана шу лагерь томон 400 дан кўпроқ экстремист тушган 12 юк машинаси ва анчагина енгил автомашина йўл олганлиги тўғрисида хабар келди. Шу хабарга асосан, вертолётларда етиб келган ички қўшинлар десанти тоғ йўлини тўсди. Экстремистлар билан бўлган музокаралар натижа бермади. Осмонга огоҳлантирувчи ўқ отилганидан кейин экстремистлар милтиқ ва автоматлардан ўқ уздилар. Отишма бошланди. Икки бандит ўлдирилди, бештаси яраланди. Ҳужум қилган бошқа кишилар қоронғиликда ғойиб бўлишди. Бугун турк қочоқларини тоғ ёнбағридаги зонадан Фарғона яқинидаги лагерга кўчириш юзасидан муваффақиятли операция ўтказилди. Кўп турклар самолётларда мамлакатнинг марказий районларига жўнатила бошланди.

Ҳозирдаёқ барқарорлик нишоналари пайдо бўлди: Фарғона кўчалари анча гавжум, соқчилар сони камайган.

Маҳаллий аҳолининг тобора кўпроқ қисми бебошликка қарши фаол иш тутмоқда. Корхоналар, колхозлар, совхозлар ва маҳаллаларда ўзини-ўзи ҳимоя қилиш отрядлари тузилди. Кўп ҳолларда уларга коммунистлар раҳбарлик қилмоқдалар. Ҳамма шуни тобора равшанроқ англаб етмоқдаки, ёшларнинг жаҳолатпарастлиги фақат миллий заминга асосланмаган — эндиликда месхети туркларининг ҳам, ўзбекларнинг ҳам ва бошқа кишиларнинг ҳам уйларига ўт қўйишга уринмоқдалар.

Содир бўлган вазиятга тобора кўпроқ одамлар ҳушёрлик билан назар солмоқдалар.

Экстремистлар ҳар куни ўзларининг ҳақиқий, қабиҳ қиёфаларини намоён этмоқдалар. Улар ҳеч нарсадан тап тортишмаяпти: марҳумларнинг кийимини ечиб олмоқдалар, идиш-товоқ, радио ва телеаппаратларни ташмалаб кетмоқдалар. Пул ва қимматбаҳо буюмларни қидирмоқдалар, озиқ-овқат маҳсулотларини олиб кетмоқдалар, чорвамолларни ҳайдаб кетмоқдалар.

Ички қўшинларнинг подполковник В. Еловский қўмондонлик қилаётган бўлинмаси жангчилари сўнгги кунларда кўп воқеаларнинг гувоҳи бўлишди.

— Қўқонда, айниқса оғир дамларни бошимдан кечирдим, — деб ҳикоя қилади сиёсий ходим, подполковник В. Енягин. — Ўшанда марказий кўчада 5 минг кишилик оломон тўпланган эди. Аҳвол назоратдан батамом чиқиб кетгандек туюлди. Шуни таъкидламоқчиманки, худди ана шу маст-аласт ва наша чеккан ёшлар шаҳар партия комитетининг биринчи секретарини тошбўрон қилдилар, солдатларимизга ёнувчи аралашма солинган шишаларни отдилар. Ўшанда мен экстремистлар раҳбарлари билан музокаралар бошламоқчи бўлдим, қурол-яроғсиз минбарга чиқдим, жазавага тушган оломонни ақл-идрок билан иш кўришга даъват этдим... Бандитлар мени гаровга ушлаб қолишмоқчи бўлишди. Аммо қўлларидан келмади. Ички қўшинлар ҳар қандай, жуда қалтис вазиятда ҳам ўз олдиларига қўйилган вазифани албатта бажаришларини улар сира тушуниб етмаяптилар.

Биз кўпгина офицерлар ва солдатлар билан гаплашдик. Улар бандитларнинг вахшийликларини ўз кўзлари билан кўришган, бундай ёвузликлар уларнинг бошларига ҳам тушган. Содир бўлган воқеа обдон ўйланган ва ташкил этилган хатти-ҳаракат натижаси эканлигини бу ерда ҳамма тушуниб турибди. Область меҳнаткашлари дарҳол ва ошкора терговни ўтказишни талаб қилмоқдалар, айби аниқ-равшан исботланган бандитларнинг исми-фамилияси ошкора айтилиши лозим, деб ҳисобламоқдалар.

(ЎзТАГ).

ЎЗ КУЧЛАРИ БИЛАН ТАРТИБ ЎРНАТИШМОҚДА

НАМАНГАН. 13 июнь. (ЎзТАГ махсус мухбири). Шаҳарда кундуз кунлари нисбатан осойишталик сақланмоқда. Осойишталикка, эҳтимол, безори унсурларнинг тахмин қилинаётган чиқишлари ҳақида қасддан тарқатилаётган турли хил миш-мишлар халақит бераётгандир. Область радиоси орқали ўз вақтида эшиттирилган холис хабар маълум даражада кескинликни юмшатишга ёрдам берди. Шаҳарнинг месхети турклари яшайдиган маҳалла комитетлари ҳузурида, шунингдек, туб миллат вакилларидан ҳам штаблар, экстремистларнинг эҳтимол тутилган хатти-ҳаракатларига қаршилик кўрсатувчи дружиналар ташкил этилмоқда.

Область партия комитети ҳузуридаги штаб вакили Р. П. Исомиддиновнинг хабар беришича, областдаги, жумладан, Наманган шаҳридаги аҳвол кескинлигича қолмоқда. У кечки пайтлар айниқса кескинлашмоқда — экстремистлар худди шу вақтда ўз йиғинларини уюштиришмоқда. Область ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг шошилинч маълумотига кўра, навбатдаги тартибсизликлар 12 июнь куни соат 21 да бошланган. Шаҳарнинг Курашхона деган жойида қарийб 400 нафар безори тўпланди. Улар ёнларидан ўтиб бораётган автомашиналарга калтак отиб, тошбўрон қила бошладилар. Милиция ходимлари уларнинг бу хатти-ҳаракатларини қатъий равишда тўхтатдилар.

Ўтган кеча давомида шаҳарнинг ўн уч жойида жамоат тартибини бузишга уринишлар қайд этилди. Ана шу жойларда ёвуз ниятли ёшларнинг 50-100 кишидан иборат гуруҳи тўпланган. Милиция нарядларининг Химзавод яқинида безорилар группаси билан тўқнашуви натижасида Ички ишлар Министрлиги Тошкент олий мактабининг тартиб ўрнатишда қатнашган тингловчиси яраланиб, касалхонага ётқизилди.

Энг ашаддий безорилардан 13 киши қўлга олинди. Наманган прокуратураси тергов олиб бормоқда.

Наманган область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси сиёсий бўлими бошлиғи А. Дадахоновнинг фикрича, милиция ҳамда унинг кўнгилли ёрдамчилари аҳволни батамом барқарорлаштиришга қодир. Рўй берган вазиятда аҳолидан осойишталикни сақлаб туриш, саросимага тушмаслик, турли хил уйдирмаларга учмаслик талаб қилинади.

Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхозида ўзбеклар месхети турклари, қозоқлар ва қрим татарлар билан бир оила фарзандларидек аҳил яшаб, меҳнат қилмоқда.

Суратда: колхоз партия комитетининг секретари Мехти Усмонов ва колхоз раиси Баҳодир Ҳасановлар хўжаликда 40 йилдан буён шофёр бўлиб ишлаётган месхети турк Илҳом Бекелиев оиласи аъзолари билан суҳбатлашмоқда.

А. МАЛЬЦЕВ сурати.

ҲАҚИҚАТ СИНМАЙДИ

Илгари бу ерлар бийдай чўл, ер одамга, сувга зор эди. Шундай кишилар топилди. Улар ерга, меҳнатга чанқоқ месхети турклари эди. Андижон область Пахтаобод районидаги бир неча қишлоқ аҳли 1974 йили Бўка районига кўчиб келаётиб боғ-роғлар, яшнаган экинзорлар барпо этишни орзу қилишганди.

Дастлаб «Қўкорол», кейин «Гулистон» номини олган бу жойларни ҳозир кўриб кўзингизга ишонмайсиз. Бир ёғи ғаллазор, бир ёғи токзор, бир қаноти боғ-роғ ва кўкаламзор. Фақат меҳнатни улуғлаган халқдангина шундай кўркам из қолиши мумкинлигига ишончингиз комил бўлади. Биринчи йилнинг ўзидаёқ Ўзбекистон шу ерлик турк пахтакорларидан бир минг тонна «оқ олтин»ни қабул қилиб олди.

Қайта қуриш шабадаси совхозга етиб келганида ҳали кўп муаммолар мавжудлиги аниқланди. Уларни бартараф этиш эса биргина совхоз коллективининг қўлидан келмасди. Шу сабабли бу жойлар Ўзбекистон ССР Мойтаж ва махсус қурилиш министрлигининг ёрдамчи хўжалигига айлантирилди. Бу ерда ҳозир боғларни кенгайтирмасдан туриб борларидан самарали фойдаланиш, кўчатлар ўрнини тўлдириш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. 2600 гектар ерда сабзавот, полиз ва бошқа экинлар парвариш қилинмоқда. Табиий офатдан зарар кўрган майдонлар қўшимча озиқлантирилмоқда, суғорилмоқда. Месхети туркларидан А. Сарваров, Ш. Обзозов, М. Аллазова сингари тажрибакорлар иши кўпчиликка ўрнак қилиб кўрсатилмоқда.

— Коллективнинг деярли ярми турк миллатига мансуб кишилар, — дейди ёрдамчи хўжаликнинг маҳсулот топшириш бўйича агрономи Илумдор Абдуллаев. — Биз билан ёнма-ён туриб меҳнат қилаётган ўзбек, рус, тожик, қрим татар ва бошқа миллат вакиллари ҳам бир мақсад — аҳолининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини яхшироқ қондириш йўлида тер тўкмоқдалар. Лекин бир нарсага хайрон ва таажжубдамиз. Биз-ку Бўкадаги бир неча минг месхети турклари ўзбеклар билан қуда-анда, оға-ини, опа-сингил бўлиб кетганмиз. Тўй, азамиз бир-биримизсиз ўтмаган ва ҳозир ҳам шундай. Бироқ Фарғона воқеаси ҳаммамизни қаттиқ изтиробга солди. Айниқса, кўпни кўрган оқсоқолларимиз, шу жумладан 90 ёшли отам Абдулла Туфанов ҳам ҳанузгача рўй берган фожиага ишонмаяпти. Қари билганни пари билмас, деганларидек ота-боболаримизнинг тартибни сақлаш, миш-мишларга учмаслик, бўлган ҳодисага миллатлараро келишмовчилик деб баҳо бермаслик ҳақидаги ўгитларини тўла қўллаб-қувватлаймиз. Ишончимиз комилки, ҳадемай, қон тўкилишида айбдор гуруҳлар бошлиқлари фош этилиб, халқларимиз олдида жавоб берадилар. Ҳақ ўз жойида қарор топади. Ҳақиқат эса ҳеч қачон синмаган.

Фарғонадаги воқеаларга доир менда бир мулоҳаза бор. Маҳаллий партия, совет ташкилотлари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларининг саъйи-ҳаракатидан мамнунмиз. Лекин одамларга ҳали саросималик, миш-мишларга ишониш пасайганича йўқ. Фикримизча, идеология ишида сафарбарлик етарли эмас. Кишилар хотиржам меҳнат қилишлари учун тегишли воситалардан фойдалана олмаяпмиз. Айниқса, ёшлар ўртасида тушунтириш ишлари яхши йўлга қўйилмаган.

Биз ҳам юқоридаги фикрларга қўшилган ҳолда миш-мишларга ишонмай, 45 йилдан бери қадрдон бўлиб қолган даласида меҳнат қилаётган, бошқаларни ҳам шунга даъват этаётган қардошларимизга муваффақиятлар тилаймиз.

А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚОЧОҚЛАРГА ЁРДАМ

САРИОҒОЧ. (Чимкент области). Шу кунларда Қозоғистон жанубига қўшни Тошкент областидан месхети туркларидан беш минг киши кўчиб келди. Ана шуларнинг бири ёшгина Н. Аслонованинг қозоқ деҳқон оилаларидан бири ўз бағрига олди. Она ўзининг тўнғич фарзандига қозоқ деҳқонларига ҳурмат сифатида Қазақпай деб исм қўйди. Чимкентликлар Фарғона водийсидаги воқеалардан чўчиган кишиларга ҳамдардлик билдириб, уларни жойлаштириш ҳамда барча зарур нарсалар билан таъминлаш масалаларини тезда ҳал қилмоқдалар.

Дастлабки қочоқлар республикалар чегарасидан ўта бошлаши биланоқ махсус комиссия тузилган эди. Комиссияга Тошкент область ижроия комитетининг вакиллари ҳам киритилган. Улар ҳамма ерда озиқ-овқат маҳсулотлари ва кундалик зарур саноат моллари билан таъминланганлар, иссиқ овқат тарқатиш жойлари, ҳаммом, кўчма маиший хизмат пунктлари очилди. Одамлар маҳаллий аҳоли уйларига, совхоз дала шийпонларига, чодир шаҳарчаларга жойлашмоқдалар. Ҳарбий қисмлардан бири 140 кишилик брезент чодирлар ва дала ошхоналари ажратиб берди. Кўпчиликнинг касалга чалиниш ҳолларининг олдини олиш юзасидан барча чора-тадбирлар кўрилди: қудуқлар қўшимча санитария назоратидан ўтказилди, озиқ-овқат маҳсулотлари контроли йўлга қўйилди, тиббий ёрдам пунктлари очилди. Қочоқлар жойлаштирилган пунктларни муҳофаза қилиш юзасидан ҳам етарли тадбирлар белгиланган. Улар телефон ва радио алоқаси билан таъминланганлар.

Тошкент области Қозоғистоннинг Чимкент области билан азалдан бирордарлашган, — деди Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари О. Айдаков. — Оғир дамларда бизнинг аҳолига ёрдам кўрсатаётганликлари учун қозоғистонлик дўстларимиздан миннатдормиз.

* * *

АШТ. (Ленинобод области). Фарғона областида рўй бераётган фожиали воқеалар натижасида бу ерга Ўзбекистондан кўплаб қочоқлар келмоқда. Тожикистон макони ва бошпанасидан ажралган месхети туркларига ёрдам беришни таклиф қилди.

Сўнгги кунларда республикага Фарғона областининг Қўқон, Фрунзе, Киров ва бошқа районларидан икки мингга яқин қочоқ келди. Маҳаллий маъмурлар жабрланганларни жойлаштириш, озиқ-овқат билан таъминлаш, тиббий ёрдам кўрсатиш билан боғлиқ барча масалаларни тезда ҳал қилишди. Бирор кори ҳол рўй бермаслиги учун қочоқларнинг муваққат лагерлари кечаю-кундуз қўриқланмоқда. Фарғонадан келган бир гуруҳ кишилар Тожикистонга киришга ва қочоқлардан ўч олишга бир неча марта уриниб кўрдилар. Икки республика ички ишлар органларининг ходимлари бундай уринишларнинг пайини қирқишди. Айни вақтда Ашт районида ҳам аҳоли ўртасида таҳлика чиққан. Ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органлари жазаваси тутган оломонни тийиш чораларини кўришди. Мавжуд маълумотларга қараганда, бунинг натижасида икки киши ўлган, беш киши жароҳатланган. Аштда вазият барқарорлаштирилди. Республикада муваққат бошпана олган месхети туркларининг барчаси ҳозирги вақтда Тожикистон ташқарисидаги хавфсиз районларга кўчирилди.

(ТАСС).

Муҳаррир ўринбосари
Т. НАЖМИДДИНОВ.

МУҚАДДАС АНЪАНАЛАРИМИЗГА ДОҒ ТУШМАСИН

Бугун республикамизнинггина эмас, бутун мамлакатимизнинг нигоҳи, диққат-эътибори Фарғона областида. Ҳамманинг дилида ва тилида ягона бир савол: хўш, энг меҳнаткаш ва жафокаш, қадим-қадимлардан ўзининг меҳмондўстлиги, одамохунлиги ва бағриочиқлиги билан машҳур бўлиб келган фарғоналикларга нима бўлди! Нима учун улар бир тўда кимсаларнинг безорилик ва хунрезлик қилмишларига йўл қўйишди! Ахир улар эмасмиди, бундан 45 йил илгари она юртидан зўрлик билан кўчириб келтирилган бутун бир элни бағрига олиб, бир бурда нонини, бир пиёла чойини уларнинг оғзига тутган, баҳам кўрган! Кўпчиликнинг дилидан шундай саволлар кечмоқда ва улар мудҳиш воқеага ўз муносабатларини билдирмоқдалар.

ЙЎЛДАН ҚАЙТАРИНГ

Комбинатимизда 47 миллат вакиллари бир оила бўлиб меҳнат қиляпти. Зотан республикамиздаги энг кекса корхоналардан бири ҳисобланмиш ушбу комбинат вужудга келиши ва бутун тарихи билан мамлакатимиз халқларининг дўстлиги ва ўзаро ёрдамига чамбарчас боғланиб кетган. Бу ерда ўзбеклар ва руслар, татар ва бошқирдлар, украин ва қозоқлар, хуллас томчида қуёш жилолангандек, бутун бир мамлакатимизнинг аксини кўриш мумкин.

Андижонда интернационал оилада туғилганман. Отам — ўзбек, онам эса рус эди. 13 ёшда ота-онасиз қолганман. Акаларим ва опаларим — тожик, қирғиз, турк бирлашиб кетган, уларнинг оилалари менинг оёққа туришимга ёрдам беришди. Комбинатнинг 1-фабрикаси кўпмиллатли коллективи ҳам мени ўз қадрдонидек кутиб олди. Мана, 11 йилдирки, бу ерда ишлаяпман. Менинг яхшигина йигирувчи бўлишимга, техникумни тугатишимга ана шу кўпмиллатли коллектив ёрдам берди. Шу ерда мени КПСС сафига қабул қилишди. Эндиликда эса ўзим ёшларга ёрдам беряпман. Шу пайтгача уч группа ёшларга касб ўргатдим, ўн бир миллатга мансуб қизларга ҳақиқий иш ўргатдим. Бу билан мен чексиз фахрланаман.

Аммо Фарғона областида бўлган воқеаларни эшитиб жиддий ташвишга тушиб қолдим. Хўш, бундай безорилик ва биродаркушлик содир бўлишига нималар сабаб бўлди? Ахир, шу кунгача тўйи ҳам, аза-ю маъракаси ҳам бир-бирининг иштирокисиз ўтмаган ўзбек билан туркнинг келиб чиқиши, урф-одатлари ва анъаналари бир эканлиги наҳотки унутилган бўлса? Ахир, биз интернационалистлармиз-ку. Кўп миллатлилик қон-қонимизга сингиб кетган-ку?

Тошкентдек шаҳримизни зилзила бир лаҳзада вайрон қилган 1966 йилда қандай кулфатларни бошимиздан кечирганлигимизни эсланг. Ўшанда бутун мамлакат, барча қардош халқлар ёрдамга келиб, қисқа вақтда Тошкентни вайроналардан қайта тиклашган, уни янада гўзал қилишган эди. Бу-ку 23 йил олдинги воқеа. Куни кеча Арманистондаги зилзила оқибатларини тугатишда ҳам қардош ва жондошлигимиз нақадар асқотганлигини унутмайлик. Ҳа, бир эл ёки элат қайғурса, бизнинг ҳам кўзимиздан ёш чиқади, бир халқ изтироб чекса, ўзбекнинг ҳам бағри минг тилим бўлади. Наҳотки, халқимизнинг ана шундай олижаноб анъаналарини унутган бўлсак. Мен фарғоналик тенгдошларимга ва ҳамкасбларимга мурожаат қиламан: азиз дугоналарим, агар қўни-қўшнингиз, укаларингиз ёки биродарларингиз билиб-билмай безорилар тўдасига қўшилган бўлса, уларни йўлдан қайтаринг. Бу ишлар халқимиз удумига бутунлай зид эканлигини тушунтириб қўйинг. Бизни бир-биримиз билан уриштирмоқчи бўлганлар чучварани хом санаётганликларини, уларнинг ҳаракатлари беҳуда эканлигини айтинг. Ҳа, бугун ҳар биримиз учун синов куни. Шуни унутмайлик.

Д. ҚОСИМОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинати ип йигирувчиси.

ИЗТИРОБ ЧЕКДИК

Асли Андижон шаҳриданман. Касбим тақозоси билан Ўзбекистондаги кўпгина қурилишларда меҳнат қилдим. Ҳозир эса республикамиз кўп минг кишилик қурувчилари билан бирга узоқ Шимолда, Тюмень областининг Нягань шаҳрида ишлаяпман. Трестимиз коллективи шу ерда янги шаҳар қурмоқда. Бизнинг ишимиздан нефтчилар ғоятда мамнун. Аммо куни кеча бу ерга етиб келган машъум бир хабар ҳаммамизни ҳам чуқур изтиробга солмоқда. Ана шу воқеа муносабати билан коллективимизда йиғилиш бўлиб ўтди. Ҳамма бир овоздан бу ўзбек халқининг иши эмас, балки бир халқни иккинчисига қарши қўйиш учун ҳаракат қилаётган, партиямизнинг қайта қуриш ва янгиланиш сиёсатига қарши чиқаётган бир тўда унсурларнинг иши деб баҳо бердилар. Бу фикр трестимизнинг тенг ҳуқуқли аъзолари бўлган ўзбекларнинггина эмас, бошқа миллат кишиларининг ҳам ягона фикри эди. Улар Фарғона областида содир бўлаётган воқеаларга зудлик билан барҳам бериш, безорилик ва тартибсизликка сабабчи бўлган шахсларга қарши қаттиқ чоралар кўришни талаб қилишди.

Ўзбек халқи азалдан интернационалист халқ. Буни бугун республикамиз ёрдами билан узоқ Тюмень областида бўлаётган қурилишларда, Иваново ва Новгород областларида янги ерлар ўзлаштирилаётганлигида ва бошқа кўпгина хайрли ишларда ҳам кўриш мумкин. Зотан, Ўзбекистонда амалга оширилаётган барча яратувчилик ишларида ҳам бошқа миллат вакилларининг фаол иштироки ва ёрдами ўзаро дўстлик ва ҳамжиҳатлик халқларимиз қон-жонига сингиб кетганлигини намоён этади. Қудратимиз дўстликда, деб ота-боболаримиз беҳуда айтишмаган. Келинглар, ана шу дўстлигимизга доғ туширмайлик, уни авайлаб-асрайлик!

Ҳ. ТОЖИБОЕВ,
«Узтюменжилстрой» трести 3-поток бошлиғи.

ЮРТДОШЛАРИМГА

Қўқон шаҳрида туғилганман. Шу ерда ўсиб-улғайдим, дўстлар орттирдим. Ёру биродарларим орасида қозоқлар ҳам, қирғизлар ҳам, турклар ҳам, руслар ҳам бор. Мен фарғоналик эканимдан ҳамиша фахрланаман. Зеро, Фарғона водийси — республикамиздаги энг гўзал маскан, олиму шоирлар макони.

Шу йилнинг 5 июнь куни Тошкент шаҳрига малака ошириш курсида ўқиш учун келдим. Чоршанба куни оқшомда турли-туман миш-миш гапларни эшитиб, хавотирга тушдим. 7 июнь куни кечқурун поездга ўтириб, оила аъзоларимдан хабар олиш учун Қўқонга жўнадим .Вокзалга тушдиму ҳайратда қолдим. Ҳамиша гавжум бўладиган кенг майдон бўм-бўш. Ерда ғишт ва тош парчалари, онда-сонда ўтаётган одамларнинг кўзларида қўрқув, хавотирлик. Шаҳар худди қамал ҳолатидан янги чиққанга ўхшайди. Кўчаларда енгил машиналар ағдарилиб ёниб ётар, уйлардан қуюқ тутун бурқсиб чиқарди.

Бу манзара қалбимни ўртаб юборди. Болалигим, ёшлигим ўтган жонажон шаҳримни бу аҳволда, жигарларим, дўсту биродарларимни руҳан эзилган ҳолда кўриб нақадар катта фожиа юз берганини ҳис этдим.

Мен тез кунлар ичида водиймизда осойишталик ҳукм суриб, тинчлик, хотиржамлик шаббодалари яна эсишига ишонаман. Қадрли юртдошларим, дўстларим, оғайниларим! Беҳуда қон тўкмайлик! Талаб-истакларимизни тинч йўл билан бамаслаҳат ҳал этайлик. Биродаркушликни тўхтатайлик!

Н. ЗОҲИДОВ,
Фарғона область радиоэшиттириш комитети мухбири.

Қишлоқ саҳналарида

● Муқимий номли ўзбек Давлат музикали театрининг бир гуруҳ артистлари Бахмал райони қишлоқларида маданий хизмат кўрсатишди.

Абдушукур Шомуродов бошчилигидаги санъаткорлар «Нурли қуёш», «Гулбулоқ», «Партия XXIII съезди», «Сангзор», «Бахмал» совхозларида чиқишлар қилиб, боғбонлар ва чорвадорларни хушнуд этдилар. Ҳусан Шарипов, Сурьат Пўлатов, Наима Пўлатова, Меҳмонали Солиев ва бошқаларнинг санъатларидан кўпчилик мамнун бўлди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг
ЎРТА ОСИЁ ИПАКЧИЛИК ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
механизациялаш лабораториясининг мудири
(техника фанлари кандидати)
ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 20 июнгача.
Ҳужжатлар конкурслар ҳақидаги низомга мувофиқ қуйидаги адресга жўнатилсин: 702044, Тошкент области, Калинин райони, Жарариқ алоқа бўлими. Телефонлар—46-15-03, 46-16-01.

●

Бутуниттифоқ енгил саноат раҳбар ходимлари ва мутахассислари малакасини ошириш институтининг
ТОШКЕНТ ФИЛИАЛИ
курслар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Катта ўқитувчилар: ишлаб чиқаришни планлаштиришни такомиллаштириш, социализмни такомиллаштиришнинг долзарб проблемалари, тўқимачилик саноати экономикаси;
доцент: маҳсулот сифатини ошириш ва ассортиментини кенгайтириш.
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Мурожаат учун адрес: 700000, Тошкент шаҳри, Баранов кўчаси, 40-уй.

●

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг
ПЕДИАТРИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
хўжалик ҳисобидаги овқатланиш лабораторияси бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Раҳбар (медицина фанлари кандидати);
кичик илмий ходимлар (2).
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Ҳужжатлар институт директори номига қуйидаги адресга жўнатилсин: 700179, Тошкент шаҳри, 2-Чимбой кўчаси, Талант проезди, 3-уй.

●

ДИҚҚАТ!

Янги бинога кўчиб ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигининг
ТАРИХ ВА ЖАНГОВАР ШОН-ШУҲРАТ ХАЛҚ МУЗЕЙИ РЕКОНСТРУКЦИЯ ҚИЛИНМОҚДА

Ана шунинг билан боғлиқ равишда эски экспозициялар кенгайтирилмоқда ва янгилари ташкил қилинмоқда.
Ички ишлар органларининг ветеранлари, уларнинг оила аъзолари, граждандардан қўлларида тарихий қийматга молик ва Ўзбекистонда Совет милициясининг ўсиш йўллари ҳақида ҳикоя қилувчи бирон-бир ҳужжат, ашёлар, гувоҳномалар бўлса, уларни экспозицияга киритиш учун музейга тақдим этишларини сўраймиз.
МУЗЕЙГА БЕРИЛГАН АШЁВИЙ ДАЛИЛЛАР ЭҲТИЁТ ҚИЛИБ САҚЛАНАДИ.
Музей адреси: 700029, Тошкент шаҳри, Г. Лопатин кўчаси, 1-уй, Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигининг Сиёсий бошқармаси. Телефонлар: 56-32-30, 39-78-60, 39-71-46.

Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг Ишлар мудирлиги коллективи ишлар бошқарувчисининг ўринбосари Ш. Б. Қодировга онаси
Муаззамхон Саримсоқовна АЛИМОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат медицина институтининг ректорати, партия, касаба союз ташкилотлари ҳамда II даволаш факультети ва 4-ички касалликлар кафедраси коллективлари II даволаш факультети декани, 4-ички касалликлар кафедрасининг мудири Т. С. Солиевга онаси
Бихожал ХАЙРУЛЛАЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.

Р—01302. Б. — 140. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12